

**Qazaxda
30 manat
üstündə
şagirdin
tələbəri
öldürməsinin
təfərrüatları**
yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 25 aprel 2019-cu il Cümə axşamı № 88 (7258) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Azərbaycan Çinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsündə rolunu artırır

Prezident İlham Əliyev Pekində mühüm mesajlar verdi; 821 milyon dollarlıq müqavilələr imzalandı
yazısı səh.3-də

Azərbaycan və Türkiyədən Ermənistanə Qarabağ mesajı

yazısı səh.13-də

Müxalifətdən ABŞ səfiri ilə görüş məsələsinə fərqli münasibət

yazısı səh.7-də

Metropoliten şikayətçilərə və mediaya cavab vermir

yazısı səh.11-də

Almaniyanın siyasi fondları Azərbaycana qayıda bilər - səfirdən açıqlama

yazısı səh.7-də

"Çayın vətəni"ni qana bulayan kimdir - İŞİD yenidən qayıdı?

yazısı səh.12-də

"Şeyx Nəsrullahın davamçıları efiyə çıxarıb, reklam etmək olmaz" - Qulu Məhərrəmli

yazısı səh.14-də

Palçıq daxmada yaşamağa məhkum edilən Qarabağ qazisi...

yazısı səh.2-də

Müharibədə itkin düşmüş babalarımızı necə və harada axtaraq...

yazısı səh.11-də

Dünya ölkələrinin quduz itləri zərərsizləşdirmə təcrübəsi

yazısı səh.15-də

Bölgələrdə zibillik problemi - hansı tədbirlər görülməlidir?

yazısı səh.15-də

ABŞ-DAN İRƏVANA 24 APREL "ŞİLLƏSİ", MÜHARİBƏ XƏBƏRDARLIĞI

Saxta soyqırım günündə Vaşinqton erməniləri məyus etdi - iki səbəb; İrəvanı Tehranla da yaxınlaşmaqda suçlayan "Washington Times": "Ermənistan ABŞ-ın nə dostudur, nə də müttəfiqi"; amerikalı analitik: "Tramp administrasiyası "Lavrov planı"ni dəstəkləməyəcək..."

yazısı səh.8-də

"Quska"nın məhkəməsində ilginç ifadələr, milyonluq ittihamlar

Hüseyn Abdullayevin və ailəsinin Bakıda mülkləri, torpaq sahələri, obyektləri barədə məhkəmədə sensasion faktlar açıqlandı; prosesdə başqa yeni və maraqlı məlumatlar səsləndirildi
yazısı səh.4-də

Rovşan Ağayev:
"Hər region üçün ayrıca program işlənməlidir"

yazısı səh.6-də

Elman Sadıqov:
"10 gündən sonra kreditlərin restrukturizasiyasına başlanılacaq"

yazısı səh.10-də

Bəhram Bağırzadə:
"Zelenski ilə söhbətlərimiz olub, amma atama söz vermişəm ki, siyasətə qatılmayacağam"

yazısı səh.9-də

Rüşvət verən iş adamı məhkəməyə məcburi gətirildi

Oğlu maşınla şəhid qızını vurub öldürən iş adamı Akif Rəhimovun adı daha bir qalmaqalda keçir. Məlum olub ki, iş adamı oğlunun cinayətini gizlətmək üçün saxtakarlıq etməyə çalışıb. Belə ki, iş adamı oğlunun maşınla vurub öldürdüyü şəhid qızının sərxoş olması ilə bağlı ekspertiza rəyi almağa cəhd edib.

Musavat.com xəbər verir ki, Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində 1988-ci il təvəllüdü Babayev Elnur Yaşar oğlunun cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib.

Cinayət Məcəlləsinin 178.3.2-ci (dələduzluq; külli miqdarda törədildikdə) maddəsi ilə ittiham edilən Elnur Babayev özünü təqsirli bilir.

Məhkəmə iclasına hakim Eldar Mikayılov sədrlik edir. Məhkəmədə nəhayət ki, Akif Rəhimov ifadə verib. Akif Rəhimov məhkəmə iclaslarına gəlmədiyi üçün barəsində məcburi gətirilmə qərarı çıxarılmışdı və o, məhkəməyə polis tərəfindən gətirilib.

O, ötən məhkəmələrə gəlməməsini xəstə olması ilə izah edib.

İş adamı ifadəsində bildirib ki, Elnur Babayevə 52500 manat pulu hüquqı yardım üçün verib.

A.Rəhimov oğlu Rəhim Rəhimovun törətdiyi qəzaya görə saxta rəy almaq istəməsinə inkar edib.

İttihamına görə, Elnur Babayev iş adamı Akif Rəhimovdan ümumilikdə 52500 manat pul alıb. Həmin pulun qarşılığında isə Elnur Babayev Akif Rəhimovun oğlunun törətdiyi ölümlə nəticələnən qəzayı ört-basdır edəcəkmis.

E.Babayev iş adamına vəd edib ki, qəza zamanı dünyasını dəyişən qadının sərxoş olması ilə bağlı ekspertiza rəyi alacaq. Həmçinin Elnur Babayev müstəntiq Vüqar Abbasov vasitəsilə işi Akif Rəhimovun oğlunun xeyrinə həll edəcəyini vəd edib. 10 min manatı ekspertiza rəyi, 42500 manatı isə həm onların xeyrinə danışıcaq şahidlərin tapılmasına, həm də qəzanın Rəhim Rəhimovun yox, onların sürücüsünün adına rəsmiləşdirilməsini həll edəcəkmis.

Lakin E.Babayev vədlərinə əməl etməyib. Qəza hadisəsi ictimailəşdirildikdən sonra müstəntiq Vüqar Abbasov işdən çıxarılib.

V.Abbasov Səbail Rayon Polis İdarəsinin müstəntiqi vəzifəsində çalışıb. İndi isə onun ölkədən qaçdığı bildirilir.

E.Babayev A.Rəhimovla "Yeganə" şadlıq sarayında görüşüb. Bütün bu danışıqlar da orada baş tutub. E.Babayev restoranda olan zaman A.Rəhimovdan 52500 manat alması ilə bağlı müqaviləyə də imza atıb.

A.Rəhimov elə şadlıq sarayında hüquq-mühafizə orqanlarının əməkdaşlarını dəvət edərək E.Babayevdən şikayətçi olub.

Məlumatla görə, E.Babayev bundan başqa, Elvar Xəlilova qarşı da dələduzluq edib. E.Xəlilov hakimliyə namizəd olub, AMEA-nın işçisidir, hüquqşünasdır.

Məhkəmə iclası davam etdirilib.

Xatırladaq ki, 2017-ci il noyabrın 8-də Səbail rayonu ərazisində iş adamının oğlunun idarə etdiyi "Jeep Grand Cherokee" markalı 90-FO-007 dövlət nömrə nişanlı avtomobil yolu keçmək istəyənlər üçün 1975-ci il təvəllüdü, şəhid qızı Əkbərova Könül Elton qızını vurub. K.Əkbərova aldığı xəsarətlərdən hadisə yerində vəfat edib.

Abunə daha sərfəlidir -
"Yeni Müsavat" abunə kampaniyasını davam etdirir

"Yeni Müsavat" qəzeti oxucularına bəyan edir ki, abunə yazılmaqla qəzeti daha sərfəli qiymətlərlə əldə edə bilərsiniz.

Köşklərdən alınan qəzetin bir nüsxəsi 60 qəpikdir. Abunə ilə qəzetin bir nüsxəsi isə sizə daha ucuz - **48 qəpiyə** başa gələcək.

Aylıq abunə - 12 AZN

3 aylıq - 36 AZN

6 aylıq - 72 AZN

Abunə yazılmaq üçün yaşadığınız ərazidə istənilən poçt şöbəsinə müraciət edə bilərsiniz.

Eyni zamanda Poçt Daşım Mərkəzinin baş ofisi ilə: **(012) 598-49-55** nömrəsi ilə əlaqə saxlaya bilərsiniz. Bundan başqa "Qaya" Mətbuat Yayımı ilə də abunə yazıla bilərsiniz.

Əlaqə üçün telefon: 012-565-67-13, 012-564-48-96

Uçuq daxmada yaşamağa məhkum edilən Qarabağ qazisi..

Nəsim Qarayev: "Nazir məni qəbul etdi, şöbə müdirinə ev məsələmlə bağlı tapşırıq verilib, amma bu məmur mənə artıq cavab da vermir"

Salyan rayonu Yolüstü kənd sakini, 2-ci qrup Qarabağ qazisi Qarayev Nəsim Mustafa oğlu "Yeni Müsavat"a müraciət edib. Torpaqlarımız uğrunda canını fəda edən qazi dövlətdən ev ala bilməməsindən gəyildir. O, 7 ailə üzvü ilə birlikdə fotoda gördüyünüz birotaxlı daxmada yaşayır. İndiyə qədər aidiyyəti orqanlara etdiyi müraciətlər nəticəsiz qalıb.

N.Qarayev səlahiyyətli, imkanlı şəxslərdən kömək istəyir: "Ailəliyəm. 5 övladım var. Artıq 26 ildir ki, ev növbəmin çatmasını gözləyirəm. Nəhayət ki, bu il fevralın 15-də əmək və əhalinin sosial müdafiəsi naziri Sahil Babayevin qəbulunda oldum. Cənab nazir çox tez bir zamanda mənzillə təmin olunacağımı bildirdi. Ardınca nazirliyin əməkdaşları yaşadığım ünvana baxış keçirdilər və yaxın günlərdə evin inşasına başlanılacağını bildirdilər. Hətta yaşadığım daxmanın inşaat işlərinə mane olduğunu bildirərək, yeganə yaşayış yerim olan balaca daxmanın yarısından çoxunu mənə sökdürdülər. Hazırda ailəm pəhrən-pəhrən düşüb, qohumlara sığınmışıq. 2016-cı ildə sizin qəzetə eyni mövzu ilə bağlı müraciət etdim və "Yeni Müsavat" problemimi işıqlandırdı. Ondən dərhal sonra Salyan rayon icra başçısı məni qəbul etmişdi. Mənzillə bağlı təminat onun səlahiyyətində olmadığı üçün bu problemimi həll edə bilməsə də, üç tələbə övladımın təhsil xərclərinə kömək məqsədilə aylıq təqaüd təsis etmişdi."

Qarabağ qazisi yaşamağa gücünün qalmadığını deyir: "Niyə mən bu vəziyyətdə yaşamaıyım? Mən yarıcan adamam. Ayağımdan davamlı gələn çirk qanıma qarşı, işləyə bilmirəm. 26 ildir ki, mən bu ev-

də yay aylarında istidən bişirəm, qışda da donuram. Müraciət etmədiyim aidiyyəti qurum qalmayıb. Evdə 200-dən çox məktub var. Ümumiyyətlə, artıq cavab verən yoxdur. Telefonumu belə açmırlar. Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun tikinti üzrə sektorunun şöbə müdiri Vüqar müəllimə bu işi birbaşa tapşırıb. Onun dəfələrlə qəbulunda olmuşam. Telefon nömrəsi vermişdi. İndi də o nömrəyə edilən zəngi açmır. Bəzən də deyir ki, bilmirəm nə vaxt veriləcək. Deyirəm ki, axı nazirin göstərişindən sonra mənə söz verdiniz, daxmamı da sök-

dürübsüz. Əgər belə idisə, heç olmasa sökdürməzdiniz. Evin sökülməyi mənə əlavə problem yaratdı. Bir azdan istilər düşəndə daxmamıza ilan gire bilər. O evə girmək artıq qeyri-mümkündür. Nə edəcəyimizi artıq bilmirik. Yağış yağanda daxmaya su damır".

Yazıda adı keçən şəxs və qurumların mövqeyini dərc etməyə hazırıq.

Xatırladaq ki, Qarabağ qazisinin yaşadığı daxmadan üç il öncə də "Yeni Müsavat" videoreportaj etmişdi.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

DYP "Formula 1"lə bağlı sürücü və piyadalara müraciət etdi

Dövlət Yol Polisi (DYP) "Formula 1" SOCAR Azərbaycan Qran-prisi ilə bağlı sürücü və piyadalara müraciət edib. Daxili İşlər Nazirliyindən musavat.com-a verilən məlumata görə, "Formula 1" SOCAR Azərbaycan Qran-prisinin keçirilməsi ilə əlaqədar paytaxtda Bakı Şəhər Halqası üzrə avtomobil yollarında hərəkət məhdudlaşdırılıb. Yarışların baş tutacağı küçə və prospektlərlə kəsişən digər yollarda avtomobillərin hərəkəti məhdudlaşdırılıb. Bəzi yollarda hərəkət ikitərəfli təşkil olunub.

Alternativ küçələrdə nəqliyyat vasitələrinin sıxlığının lüksüz şəraitdə çatmasını təqarşısını almaq, sürücü və pi-

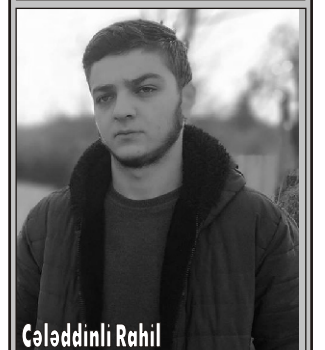
Baş Polis İdarəsi Dövlət Yol Polisi İdarəsinin əməkdaşları gücləndirilmiş iş rejimində xidmətlərini davam etdirirlər. Bunun nəticəsidir ki, şəhərin mərkəzi küçələrində əksər saatlarda hərəkətin sıxlığı müşahidə edilmir, piyadaların maneəsiz yolu keçməsi yol polisleri tərəfindən təmin olunur.

Sutkanın pik saatlarında isə nəqliyyat vasitələrinin sıxlığının qarşısını almaq, piyadaların təhlükəsizliyini təmin etmək üçün küçə və prospektlərdə yol patrul xidməti əməkdaşlarının sayı artırılır. Sürücü və piyadalardan hərəkətdə olan zaman onların təhlükəsizliyini təmin etmək məqsədilə yol patrul xidməti əməkdaşlarının göstəriş və tövsiyələrinə riayət etmələri xahiş olunur.

Tramp 24 aprele bağlı açıqlamasında yenə də "soyqırım" sözünü işlətmədi

ABŞ prezidenti Donald Tramp 24 aprele bağlı ənənəvi açıqlamasında "soyqırım" sözünü istifadə etməyib.

ONA-nın NTV-yə istinadən verdiyi məlumata görə, Donald Tramp 1915-ci il hadisələrini yenidən "böyük fəlakət" (Meds Yeghern) adlandırıb.

Qazaxda 30 manat üstündə şagirdin tələbənini öldürməsinin təfərrüatları

Qazaxın Çaylı kəndində qandırılan qətl hadisəsi baş verib. "Yeni Müsavat"a verilən məlumata görə, 30 manat üstündə mübahisə ölümlə bitib. 1999-cu il təvəllüdü yerli sakin Cahəddinli Rahil Sübhan oğlu 17 yaşlı Qocayev Məhərrəm Kamran oğlu tərəfindən öldürülüb.

Qazax Dövlət Sosial İqtisad Kollecinin III kursunda təhsil alan R.Cəddinli Qazax rayon 2 sayılı Çaylı kənd orta məktəbinin 11-ci sinif şagirdi M.Qocayeva təqribən 25-30 manat borc verib. R.Cəddinli pulunu geri tələb etdikdə M.Qocayev pulun bir hissəsini qaytara bilib və bu, tərəflər arasında mübahisəyə səbəb olub.

Əldə etdiyimiz məlumata görə, günlərlə pul mübahisəsi davam edib. Axırda bir-birini görüşə çağırıblar. Nəticədə M.Qocayev bıçaqla R.Cəddinlinin ürək nahiyəsinə bir zərbə vurub. Zərərçəkmiş aldığı xəsarətdən hadisə yerində ölüb. Hadisəni törədən şəxs isə saxlanılıb.

Faktla bağlı Qazax Rayon Prokurorluğunda araşdırma aparılır.

□ **Emil,**
"Yeni Müsavat"

Sumqayıtda 21 yaşlı qız döyüldü

Sumqayıt şəhərində 21 yaşlı qız döyüldü. "Report"un Sumqayıt-Abşeron bürosunun məlumatına görə, 1998-ci il təvəllüdü Şəmsiyə Müşfiq qızı İbrahimova küçədə naməlum şəxs tərəfindən döyüldü. Müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alan qadın xəstəxanaya aparılıb və ona tibbi yardım göstərilib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

Aprelin 25-27-də Çinin paytaxtı Pekində "Bir kəmə, bir yol" strategiyası çərçivəsində ikinci beynəlxalq əməkdaşlıq forumu keçiriləcək. Tədbirdə dövlət və hökumət başçıları, digər dövlət rəsmiləri, özəl sektor nümayəndələri, sərmayədarlar, beynəlxalq təşkilatların nümayəndələrinin iştirakı nəzərdə tutulur. "Bir kəmə, bir yol" əməkdaşlığı, ümumi parlaq gələcək qurulması" mövzusunda forumun 12 panel iclası və digər tədbirləri keçiriləcək.

Qeyd edək ki, "Bir kəmə, bir yol" strategiyasını Çin rəhbərliyi 2013-cü ildən irəli sürərək icra etməyə başlayıb. Strategiya tarixi İpək yolunun yeni variantda bərpası ilə Çinin Avropa və digər dünya ölkələri ilə iqtisadi əməkdaşlığının genişləndirilməsini nəzərdə tutur. Çin hökuməti müxtəlif ölkələrin strategiyasının icrasına cəlb olunması istiqamətində aktiv siyasət yürütməkdədir. Ayrı-ayrı ölkələrə maliyyə-iqtisadi dəstəyin göstərilməsi bu siyasətin əsas tərkib hissəsidir. 2013-2018-ci illərdə "Bir kəmə, bir yol" strategiyasının əhatə etdiyi ölkələrlə Çin arasında ticarət dövriyyəsinin ümumi məbləği 6 trilyon ABŞ dollarını ötürüb. Çinin Kommersiya Nazirliyinin məlumatına görə, "Bir kəmə, bir yol" ölkələri ilə ticarət dövriyyəsində artım illik orta hesabla 4 faiz təşkil edib. Strategiyanın elan edildiyi 2013-cü ildən ötən ilin sonunadək Çin şirkətləri "Bir kəmə, bir yol" ölkələrinə 90 milyard dollar bərabər sərmayə yatırıb.

Regional tranzit qovşağına çevrilməkdə olan Azərbaycan "Bir kəmə, bir yol" strategiyası çərçivəsində Çin tərəfindən tətbiq olunan imtiyazlara sahiblənməyə çalışır. Çindən Avropaya yükdaşımalarının reallaşmasında rolunu artırmağa çalışan Azərbaycan öz ərazisində bu sahədə zəruri olan infrastrukturun formalaşdırılmasını başa çatdırmaq üzrədir. Buna görə də ölkə rəhbərliyi Pekində keçirilən ikinci beynəlxalq forumda bilavasitə iştirak edir. Belə ki, hazırda Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi altında böyük nümayəndə heyəti Pekindədir.

Dünən prezident İ.Əliyev Çinin Sədri Si Cinpinlə görüşüb. "Yeni Müsavat" "AzərTAC"a istinadən xəbər verir ki, görüş zamanı Si Cinpin qeyd edib ki, Azərbaycan tərəfi və şəxsən Prezident İ.Əliyev Çin-Azərbaycan münasibətlərinin inkişafına, "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünün birlikdə reallaşdırılmasına böyük diqqət yetirir: "Biz bunu yüksək qiymətləndiririk. Azərbaycan Avrasiya məkanında əməkdaşlıq üzrə Çinin əsas tərəfdaşlarından biridir. Siz həm də "Bir kəmə, bir yol" layihəsinin reallaşdırılmasına ilk olaraq münasibət bildirenlərdən və bu işdə fəal iştirak edənlərdən birisiniz. Sizin ölkəniz Böyük İpək Yolu üzərində yerləşir və bu yolun bərpasında təbii tərəfdaşdır. Bizim əməkdaşlığımızın artıq bir sıra nəticələri var və bu əməkdaşlıq xalqlarımıza real fayda verir. Sizinlə birlikdə ortaq səylərimizlə "Bir kəmə, bir yol" layihəsinin reallaşdırılmasını davam etdirməyə, birgə inkişaf və firavanlıq naminə bütün sahələrdə qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığı daim dərinləşdirməyə hazırım".

Prezidenti İ.Əliyev isə Azərbaycanın "Bir kəmə, bir yol" Forumunda iştirakı dəvət olunmağını yüksək qiymətləndirdiyini bildirib: "Bu forumun keçirilməsi çox böyük əhəmiyyət kəsb edir. Siz qeyd etdiyiniz kimi, Azərbaycanda lap əvvəldən Sizin təşəbbüsündə

Azərbaycan Çinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsündə rolunu artırır

Prezident İlham Əliyev Pekində mühüm mesajlar verdi; 821 milyon dollarlıq müqavilələr imzalandı

sünüzü dəstəkləyib və bu layihəni bizim irəli sürdüyümüz təşəbbüslər çərçivəsində fəal irəlilədir. 2015-ci ildə Sizin ölkənizə dövlət səfərimini və burada mənə göstərilən qonaqpərvərliyi xatırlamaq istədim. O vaxt Sizinlə biz "İpək Yolu İqtisadi Kəməri" haqqında Anlaşma Memorandumunu imzaladıq. Bu gün bizim siyasi münasibətlərimiz yüksək səviyyədədir. Biz beynəlxalq təşkilatlarda fəal qarşılıqlı əlaqə saxlayırıq."

Çin rəhbəri: "Azərbaycan Avrasiya məkanında əməkdaşlıq üzrə Çinin əsas tərəfdaşlarından biridir"

Çin rəhbəri öz növbəsində ölkəsinin Azərbaycanın suverenliyini, ərazi bütövlüyünü və müstəqilliyini dəstəklədiyini vurğulayıb, həmçinin "Bir kəmə, bir yol" layihəsi çərçivəsində Trans-Xəzər neqliyyat dəhlizinin əhəmiyyətini qeyd edib.

Söhbət zamanı infrastruktur, logistika, energetika, turizm, kənd təsərrüfatı, investisiya, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, təhsil və humanitar sahələrdə, o cümlədən hüquq-mühafizə

orqanları arasında əməkdaşlıq və beynəlxalq terrorizmə qarşı mübarizə sahəsində əməkdaşlığın perspektivləri müzakirə olunub.

Görüş zamanı Prezident İ. Əliyev Çin rəhbərini Azərbaycana səfərə dəvət edib və dəvət məmnunluqla qəbul olunub.

Prezident İ.Əliyev aprelin 24-də Pekində "ZTE" Korporasiyasının sədri Li Zixue ilə görüşüb. Korporasiya sədri rəhbərlik etdiyi şirkətin dünyada telekommuni-

kasiya avadanlıqlarının ən böyük təchizatçılarından biri olduğunu bildirib. Çində və xaricdə çoxlu tərəfdaşlarının olduğunu deyən Li Zixue Azərbaycan bazarında da gözəl əməkdaşlıq nümunələrinin mövcudluğunu vurğulayıb və ölkə ilə əməkdaşlıq əlaqələrini gücləndirmək istədiklərini bildirib.

Azərbaycan Prezidenti bu əməkdaşlığın uğurlu olacağına ümid etdiyini bildirib. İnformasiya-kommunikasiya texnologiyalarının inkişafının Azərbaycanda

prioritet sahələrdən olduğunu deyən dövlət başçısı son illərdə bu sektorun inkişafı üçün xeyli işlərin görüldüyünü, bu sahəyə investisiyaların yatırıldığını, xarici tərəfdaşlarla əlaqələrin genişləndiyini deyib. Prezident həmçinin "ZTE" Korporasiyası ilə əməkdaşlıq üçün yaxşı imkanların olduğunu vurğulayıb.

Prezident İ.Əliyev Pekində "CETC International" Korporasiyasının baş direktoru Vu Mançin ilə də görüşüb. Görüşdə Vu Mançin "CETC International" Korporasiyasının Çinin radioelektronika sahəsində ixtisaslı şirkətlərindən olduğunu deyərək, bu sahədə uzun illərdir uğurlu fəaliyyət göstərdiklərini bildirib. O, bu sahədə Azərbaycanla əməkdaşlıq qurduqlarını və bundan məmnun qaldıqlarını vurğulayıb, əlaqələrin inkişaf etdiyini bildirib.

İki ölkə arasında dostluq əlaqələrinin mövcud olduğunu deyən İ.Əliyev bildirib ki, Azərbaycan Çinin böyük şirkətlərinin ölkəmizdə fəal iş görmələrində maraqlıdır. Dövlət başçısı artıq Çinin bir çox şirkətlərinin timsalında yaxşı tərəfdaşlığın yarandığını bildirib və Azərbaycanda xarici şirkətlər üçün geniş fəaliyyət sahəsi-

nin olduğunu qeyd edib.

Dünən Pekində Azərbaycan və Çin şirkətləri arasında ümumi dəyəri 821 milyon ABŞ dolları olan müxtəlif istiqamətlər üzrə 10 sənəd imzalanıb. İmzalanma mərasimində çıxış edən iqtisadiyyat naziri, Azərbaycan-Çin Hökumətlərarası Ticarət-İqtisadi Əməkdaşlıq Komissiyasının həmsədri Şahin Mustafayev dövlət başçılarının siyasi iradəsi və dostluq münasibətlərinin iki ölkə arasında əməkdaşlığın inkişafında əsas hərəkətverici qüvvə olduğunu deyib.

Azərbaycanın Çinin "Bir kəmə, bir yol" təşəbbüsünə dəstək göstərən ilk ölkələrdən biri olduğunu diqqətə çatdıran nazir bildirdi ki, bu günlərdə Pekində keçiriləcək 2-ci "Bir kəmə, bir yol" beynəlxalq forumunda Prezident İlham Əliyevin iştirakı Azərbaycanın bu təşəbbüsə verdiyi əhəmiyyətini və göstərdiyi dəstəyin bariz nümunəsidir.

O bildirib ki, Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunda Çinin əsas ticarət tərəfdaşdır. Belə ki, Çinin Cənubi Qafqaz ölkələri ilə ticarətində ölkəmizin payı 43 faiz təşkil edir.

İki ölkə arasında investisiya

sahəsində əməkdaşlığın davam etdiyini söyləyən Ş.Mustafayev ötən dövrdə Çin investorlarının Azərbaycana 800 milyon dollardan çox sərmayə yatırdığını bildirib. Azərbaycanın Çin iqtisadiyyatına yatırdığı investisiyaların həcmi isə 1,7 milyard dollar təşkil edir: "Biz neqliyyat və tranzit, xüsusilə Transxəzər Beynəlxalq Neqliyyat Marşrutunun reallaşdırılması, sənaye, kənd təsərrüfatı, turizm, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, humanitar və digər sahələrdə əlaqələrimizi genişləndiririk. Bu xüsusda Azərbaycan-Çin Hökumətlərarası Ticarət-İqtisadi Əməkdaşlıq Komissiyasının rolunu vurğulamaq lazımdır".

Çinin Kommersiya Nazirliyinin Avrasiya idarəsinin rəisi, Çin-Azərbaycan Hökumətlərarası Ticarət-İqtisadi Əməkdaşlıq Komissiyasının həmsədri Luo Veydon bildirib ki, 2015-ci ildə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Çinə səfəri zamanı İpək Yolu İqtisadi Kəmərinin yaradılmasının birgə təşviqinə dair imzalanan Anlaşma Memorandumu ölkələrin iqtisadi-ticarət əlaqələrinin daha da inkişafı üçün istiqamətlər müəyyən edib.

Çin-Azərbaycan iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının böyük potensialı və parlaq gələcəyi olduğunu bildiren L.Veydon ölkəsinin Azərbaycandan kənd təsərrüfatı, kimyəvi və sənaye istehsalı məhsullarının idxalını daha da artırmağı, internet İpək Yolunun yaradılmasını, İpək Yolu elektron ticarətinin inkişafı məsələsində Azərbaycanla əməkdaşlığı dərinləşdirmək istədiyini diqqətə çatdırıb. Bundan başqa, tərəflər Transxəzər Neqliyyat Dəhlizinin imkanlarından tam şəkildə istifadə ilə bağlı dərindən araşdırmalar aparmalı, "Bir kəmə, bir yol" tikintisini təşviq etməlidirlər: "Bu gün iki ölkənin şirkətləri arasında imzalanan sənədlər ticarət, sənaye, kənd təsərrüfatı, kommunikasiya texnologiyaları, logistika və digər sahələri əhatə edir. Bu, tam olaraq Çin-Azərbaycan iqtisadi-ticarət əməkdaşlığının böyük potensialını və parlaq gələcəyini əks etdirir".

Sonra Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı ərazisində şin istehsalı zavodunun qurulmasına, Kürdəmir rayonunda 300 hektaradək sahədə müasir istixana kompleksinin tikintisinə, Quba, Xaçmaz və Göyçayda aqro-loqistik sənaye parklarının yaradılmasına, "Azerbaijan Digital HUB" proqramı çərçivəsində Asiya-Avropa telekommunikasiya dəhlizinin yaradılmasına, Transxəzər Neqliyyat Dəhlizi vasitəsilə Bakıya və Azərbaycan ərazisindən tranzit keçməklə digər ölkələrə 2500-dək konteynerin daşınmasına, Azərbaycan istehsalı şərab və digər spirtli içkilərin Çinə ixracına, Çinin Çendu şəhərində Azərbaycan Ticarət Evinin yaradılmasına dair Əməkdaşlıq Memorandumu imzalanıb.

□ Dünya SAKIT, "Yeni Müsavat"

Bakı Hərbi Məhkəməsində sabiq deputat Hüseyn Abdullayev, onun anası Zeynəb Abdullayeva, Həbib İbrahimov, Xalid Əliyev, Namiq Babayev, İntiqam Süleymanov, Pərviz Kazımov, Zaur Quliyev və Nazim Əliyevin cinayət işi üzrə məhkəmə iclası keçirilib. Məhkəməyə hakim Həbib Həsənov sədrlik edib.

"Yeni Müsavat" qəzetinin məhkəmə prosesində iştirak edən müxbiri xəbər verir ki, məhkəmə iclasında şahid qismində Gözəl Bayramliyeva ifadə verib.

O bildirib ki, Zeynəb Abdullayeva onun baldızıdır. Şahid ifadəsində deyib ki, istintaqda dindirilən zaman ona Zeynəb Abdullayeva ilə arasında olan telefon danışıqları barədə suallar verilib.

"Mənə dedilər ki, nə danışdırdınız? Dedim ki, Zeynəb xanım mənim canım, qanım, əzizimdir. Adam qohumu ilə telefonla danışmaz? Danışıqlarımız da bu məqsədlə, hal-əhval tutmaq məqsədilə olub. Sonra soruşdular ki, Zeynəb Abdullayevanın xaricə getməsini bilirsənmi? Dedim, xəbərim yoxdur, gedəndə məndən icazə almalıdır? Biz onun ancaq Culfaya getdiyini bilmişik. Bir həftə sonra bundan xəbər tutduq. Sonra Hüseyn Abdullayevlə danışığımızı soruşdular. Mən ancaq Zeynəb xanımın nömrəsini bildirdim. Danışanda da onunla danışdırdıq. Zeynəb xanım tayfada toyu, yası olanlara 200-300 dollar kömək edirdi. Xəstəsi olanlar ona müraciət edirdi.

İstintaqda dedilər ki, Hüseyn Abdullayevin mənə külli miqdarda pul göndərməsi ilə bağlı onlarda məlumat var. Almaniyada, Türkiyədə bizneslərinin olduğunu dedilər. Mən də məlumatlı olduğumu söylədim. İndi heç bacı qaradaşın malını bilmir".

Sualları cavablandıran Gözəl Bayramliyeva digər təqsirləndirilən İntiqam Babayevin (İntiqam Babayev Zeynəb Abdullayevanın ölkədən qanunsuz olaraq çıxmasına kömək etməkdə ittiham edilərək həbs edilib- İ.M) də qohumu olduğunu deyib.

Daha sonra məhkəmədə Tural Mahmudov ifadə verib. Hazırda Yasamal Rayon Məşğulluq İdarəsində sektor müdiri vəzifəsində çalışdığını deyən T.Mahmudov bildirdi ki, istintaqda "Sovetski" ərazisində söküntü aparılan zaman Abdullayevlərin adına olan evlərin sökülməsi ilə bağlı sualları cavablandırılıb.

T.Mahmudov həmin ərəfdə Yasamal Rayon İcra Hakimiyyətində hüquqşünas vəzifəsində çalışdığını deyib: "Bir neçə il əvvəl olduğu üçün tam xatırlamıram. Amma təxminən 7 ev Abdullayevlərə məxsus idi.

4-5 dəfə gedib:

"Cəmi 4500 manat pul almışam. Onu da Zeynəb xanım deyib, gedib götürmüşəm. Heç kimlə də mü-

Hüseyn Abdullayevin faktiki rəhbəri olduğu "Araz" MMC ilə bağlı olan 1 milyon 269 min manatdır. İttihama görə, MMC fəaliyyəti dövründə

söyləyib ki, həmin torpaq sahəsi 13.8 hektar yox, 4.3 hektardır: "Həmin torpaq bizim olub. Bizdə olan vaxta qədər də vergisi ödənilib.

raynaya metal satırdım. Həmçinin başqa ölkələrdən də Ukraynaya metal gətirdim. Ən yaxşı qazancım da həmin illərə təsadüf edir.

"Quska"nın məhkəməsində ilgincliklər, milyonluq ittihamlar - ilk dəfə "Yeni Müsavat" da

Hüseyn Abdullayevin və ailəsinin Bakıda mülkləri, torpaq sahələri, obyektləri barədə məhkəmədə sensasion faktlar açıqlandı; prosesdə başqa yeni və maraqlı məlumatlar səsləndirildi

Söküləndə onlara kompensasiya verildi".

Bildirək ki, bu iş üzrə 3 sabiq Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) əməkdaşı da təqsirləndirilən şəxsdir. Onlar Zeynəb Abdullayevanın sərhəddən bacısının pasportu ilə keçməsinə görə həbs edilib, sonra da ev dustaqlığına buraxılıblar.

Həmin 3 nəfərdən biri olan Pərviz Kazımov məhkəmədə ifadəsində deyib ki, Zeynəb Abdullayeva sərhədi keçən zaman pasportuna baxıb. Ona məlum olub ki, pasportdakı şəxs fərqli adamdır. Pərviz söyləyib ki, buna görə növbədə olan Həbib İbrahimova deyib. Amma o, buna məhəl qoymayıb və buna görə də onunla mübahisə edib.

Zeynəb Abdullayeva bildirib ki, onlara salam verən hamını çağırıblar: "Bu adamlar burada niyə dindirilir? Bizə salam verdiyinə görə? Heç mənim qızım, oğlum bilməyib ki, hara getmişəm. Camaata izahat verəcəkdim?"

Şahid Ceyhun Həsənovu deyib ki, bu iş üzrə zərərçəkmiş şəxs olan Elnur Məmmədova hədə-qorxu gəlinməsi ilə bağlı suallar verilib. Şahid deyib ki, sürücü kimi Elnur Məmmədovun yanına

bahisəm, söz-söhbətim olmayıb. Həmin puldan da 1000 manat götürdüm. Zeynəb xanıma da dedim ki, pulumuz yoxdur".

Zeynəb Abdullayeva deyib ki, zərərçəkmiş kimi tanınan Elnur Məmmədov kimi mərdimazar adam yer üzündə yoxdur: "Burada gülməli bir məsələ var. Deməli, Elnur Məmmədov bizim obyektinə icarəyə götürüb. Amma icarə haqqını ödəməkdən imtina edib. Buna görə də onunla dəfələrlə danışıqımız olub. Amma pulu ödəməkdən imtina edib. İndi necə olub ki, bizə pul verməli olan adam zərərçəkmiş olub? Ona kim hədə-qorxu gəlib? Elnurla mən danışmışam. Əgər buna görə Hüseyni tutublarsa, mənə də tutsunlar. Əgər mənə buraxırlarsa, Hüseyni də buraxsınlar. Mən bəlkə də Fəzail Ağamalıdan bir faiz incimişəm. Amma bu Elnurdan çox incimmişəm, onun kimi adam bəlkə də yer üzündə yoxdur".

Məhkəmə iclasının davamında mülki iddiaçı kimi tanınan Vergilər Nazirliyinin nümayəndələri çıxış edib. Məlum olub ki, Hüseyn Abdullayevə ayrı-ayrılıqda 4 epizod üzrə vergidən yayınma ittihamı verilib. İlk ittiham

qeyd edilən məbləği vergiyə ödəməkdən yayınıb. İkinci ittiham isə "Kənan S" MMC ilə bağlıdır. İttihama göstərilir ki, MMC 1802 manatı vergidən yayındırıb. Hüseyn Abdullayev buna etiraz edib. Bildirib ki, "Kənan S" adlı şirkəti olmayıb:

"Bu əsassız ittihamdır. Şirkət kimdirsə, xəbərim yoxdur. "Araz"la bağlı ittiham da uydurmadır. Həmin məbləğ vergi tərəfindən alınıb, amma rəsmiləşdirilməyib və mənə yenidən ittiham verilib".

Zeynəb Abdullayeva da eyni məzmunlu çıxış edib. Əlavə edib ki, "Araz" MMC ilə bağlı vergi borcu tam olaraq ödənilib.

Vergilər Nazirliyinin digər nümayəndəsi Xəyal Məmmədov isə digər iki epizod üzrə ittihamı səsləndirib. Bildirib ki, Z.Abdullayevanın adına olan "Araz S.A" şirkəti 171 min 500 manat torpaq vergisini ödəməyib. Məlumatla görə, Abdullayevlərə məxsus olan Şıxovdakı 4.3 hektar torpaq sahəsi üçün torpaq vergisi ödənməli imiş. Lakin ödənilməyib. Sonradan isə həmin torpaq sahəsinin 13.8 hektar olduğu məlum olub. 2011-2017-ci illər ərzində həmin torpaq sahəsinə görə 171 min 500 manat vergi ödənməli imiş. Xəyal Məmmədovun dediklərindən məlum olub ki, Hüseyn Abdullayev özü fiziki şəxs kimi 22 milyon 246 min manatı vergidən yayındırıb.

Belə ki, ittihama görə, Hüseyn Abdullayev ölkə daxilindəki biznesdən əldə etdiyi 110 milyon manatın 20 faizini vergiyə ödəməli olduğu halda bundan yayınıb.

Hüseyn Abdullayev bu çıxışa kəskin etiraz edib. Hüseyn Abdullayevi anası sakitləşdirib.

Hüseyn Abdullayev

2013-cü ildə torpağı zəbt ediblər. İndi orada yük maşınları saxlanılır. Gedib araşdırıla bilər. Bizim olmayan torpağa görə vergi ödəməli idik? Həm də 13.8 hektar haradan oldu? Bunu kim ölcüb? Rəsmi sənədlər var. Necə oldu ki, bütün bu işlər 2013-cü ildən sonra başladı. Mən Almaniyada siyasi sığınacaq alandan sonra bu cür təzyiqlər başladı".

Vergilər Nazirliyinin nümayəndəsi Xəyal Əhmədov araşdırmaların nazirlik tərəfindən aparıldığını bildirdi: "Vergilər Nazirliyi səyyar yoxlama aparmayıb. İstintaq orqanı özü yoxlama aparıb və bizə müraciət edib. Bundan sonra biz mülki iddiaçı kimi tanınmışıq. Biz istintaq orqanının ekspertlərinin rəyində əsasən buradayıq".

Hakim Xəyal Əhmədova sual verib ki, istintaq orqanı araşdırsa da niyə Vergilər Nazirliyi səyyar yoxlama aparmayıb? Xəyal Əhmədov bildirdi ki, belə bir səlahiyyətləri yoxdur ki, araşdırma üzərinə araşdırma aparınsınlar.

Məhkəmə heyəti bildirib ki, bütün hallarda Vergilər Nazirliyi səyyar yoxlama aparıb, mülki iddialarını müdafiə etməlidir. Hakimi qeyd edib ki, növbəti prosesdə ekspertlər şahid qismində dindiriləcək.

Bu sözləri Hüseyn Abdullayev alqışla qarşılayıb: "Sağ olun, möhtərəm hakim".

Hüseyn Abdullayev 22 milyonluq ittihamla bağlı danışdı: "Başa düşmürəm ki, bu rəqəmlər haradan çıxıb? Mənim xaricdəki biznesimlə bağlı mənə ittiham verilib. Xaricdə qazanırsam, ölkədəki vergidən yayınıram? Mən deputat olmamışdan əvvəl bizneslə məşğul olmuşam. 1997-ci ildə Uk-

Mənə ittiham verilib ki, guya 2000-ci ildən metal biznesi ilə məşğul olub vergidən yayınmışam. Bircə nəfər gətirir, desin ki, məndən 1 kiloqram metal alıb və ya mən ondan 1 kiloqram metal almışam. Əgər olsa, mən günahkaram.

Burada utopik rəqəmlər, fikirlər var. Ailəmin, qohumlarının adına olan əmlaklar, xaricdə olan bank hesablarından, xaricdəki biznesimdən pul köçürmələri, bütün işləri üst-üstə gəliblər, özlərindən rəqəmlər düzəldiblər. İsviçrə və Almaniyada olan hesabları bura nə dəxli var?"

Məhkəmədə məlum olub ki, Hüseyn Abdullayev barəsində iki cinayət işi açılıbmış. Biri 2013-cü, digəri isə 2015-ci ildə. Sonradan iki cinayət işi birləşdirilərək Hüseyn Abdullayevə ittiham irəli sürülüb.

Məhkəmə iclası davam etdiriləcək. Hüseyn Abdullayev və anası məhkəmənin sonunda hakimlər heyətinə razılığını bildiriblər. Məhkəmənin ədalətli araşdırma apardığını söyləyiblər.

"Hələ ki yaxşı gedir. Görək sonda necə olacaq?"- deyərək Hüseyn Abdullayev qeyd edib.

Xatırladaq ki, ötən prosesdə Dövlət Sərhəd Xidmətinin sabiq əməkdaşları, iş üzrə təqsirləndirilən Həbib İbrahimov, Zaur Quliyev və Pərviz Kazımovun vəkilləri çıxış edib. Vəkillər vəsatət qaldıraraq, onların barəsində seçilmiş həbs-qətimkan tədbirinin ev dustaqlığı ilə əvəz edilməsini istəyiblər. Həmin şəxslər H.Abdullayev anasına sərhədi keçərək kömək etməkdə ittiham ediliblər. Vəsatətlər təmin olunub və hər üç şəxs ev dustaqlığına buraxılıb.

□ **İlkin MURADOV,**
"Yeni Musavat"

Iran İslam Respublikasının Azərbaycanı səfirliyinin mətbuat katibi Əli Musəvi "Yeni Müsavat"a müsahibə verib. Müsahibədə bizi narahat edən bir sıra məsələlərlə bağlı səfirlik təmsilçisinin münasibətini öyrənməyə çalışdıq.

ehtimallara yol açır. Deyilir ki, İran İslam Respublikası Azərbaycan dövlətini tanıyır, əməkdaşlıq edirsə, niyə səfirlik binasının qarşısında "İran İslam Respublikasının Azərbaycan Respublikasındakı səfirliyi" yazmır, Bakıdakı səfirlik kimi təqdimat verir?

- Təbii ki, biz Azərbaycan

sun. Yeni həm Azərbaycan, həm də Ermənistan razılışın ki, biz yenidən cəhdlər göstərək. Bizim rəhbərimiz də deyib, Qarabağ İslam torpağıdır.

- Yeri gəlmişkən, İslam torpağı ifadəsi də birmənalı qarşılanmır. Sual olunur ki, niyə "Qarabağ Azərbaycan ərazisidir" deyilmir, "Qara-

- İşğalçı ölkə ilə bu şəkildə əlaqələr qurmaq normaldır, ədalətlidirmi?

- Ermənistanla əlaqələr qonşuluq çərçivəsində bir əlaqədir... Hər halda, biz istəmərik ki, qonşularla əlaqələrimizi kəsək.

- Təbii ki, biz İranın daxili işlərinə qarışmaq niyyətində

İstanbulsuz Ərdoğan: qürub, yoxsa...

Hüseyinbala SƏLİMOV

Ötən həftə həm də onunla əlamətdar oldu ki, qardaş Türkiyədə İstanbulun bələdiyyə başçısı müəyyənləşdi.

Hakim partiyanın böyük şəhərlərdə seçkini uzuzması əlbəttə ki, düşünüləsi məqəmdir və güman bu partiyanın strateqləri bunu nəzərdən qaçırmayacaqlar.

Amma zənnimizcə, bütün bu proseslərin ən yadda qalan tərəfi başqa bir detal oldu: seçkiləri adətən hakimiyyətdə olanlar saxtalaşdırır bilir, amma Türkiyədə saxtakarlıqda müxalifəti ittiham etdilər!..

Ona görə də ilk günlərdən aydın idi ki, "ümid qatırı doğma diyarı çoxdan tərək edib" və prezident Ərdoğan nə qədər çalışsa da onun sadıq və başısağağı dostu B.Yıldırım bələdiyyə başçısı ola bilməyəcək və sayın prezidentə öz dostu üçün başqa vəzifə axtarmaq lazım gələcək.

Beləliklə, seçkilərin ən əsas nəticəsi bu oldu ki, hakim partiya onu yalnız əyalət elektoratının sayəsində uda bildi.

Əyalət amili əvvəl də bu partiyanın siyasi mücadiləsində hiss olunan faktor olubdur, amma heç belə olmamışdı - partiya böyük şəhərlərdə uduzdu, hətta paytaxt Ankara da səslərini müxalifət təmsilçisinə verdi.

Əlbəttə ki, bütün hallarda söhbət municipal seçkilərdən gedir və onlar hələki ölkənin siyasi konfigurasiyasını kardinal şəkildə dəyişmək iqtidarında deyil, bunların əsasən gələcək seçkilər üçün nəticəsi olacaqdır, indi isə prezident Ərdoğan ən azı öz prezidentlik müddətini problemsiz başa vura bilər.

Amma aparıcı şəhərlərdəki qələbə müxalifətin təkcə potensial imkanlarını deyil, elə onun indiki təsirini də bir az da artıracaq və bunun makro-siyasətə dolayı təsiri bütün hallarda olacaq.

Müxalif düşüncə və münasibət ölkədə artan temple inkişaf edir. Artıq fikirlər səslənir ki, Ərdoğanın komandası öz siyasi maraqları ucubətindən Kremlin əsirinə çevrilibdir.

Hətta ekspertlər Rusiyadan S-400 zenit-raket kompleksinin alınmasının ölkənin müdafiə maraqları nəzərindən şübhəyə alırlar, çünki Türkiyə ordusu təkcə taktiki baxımdan deyil, həm də texniki baxımdan da NATO standartlarına uyğun qurulmuş ordudur.

Düşünürük ki, Ərdoğan özü də bu ticarətin mürəkkəbliyini getdikcə daha çox dərk edir, odur ki, S-400 kompleksinin Türkiyəyə yolu böyük ehtimalla hələ çox uzun olacaq...

Məsələ bundadır ki, Türkiyədə də çoxu zənn edir ki, D.Trampın hakimiyyətə gəlişilə ABŞ-ın geosiyasi çalışmaları qürubə başlayıb.

Amma belə deyil. ABŞ Rusiyanın sərhədləri boyunca gücünü artırmaqdadır. Məsələn, mayda Vaşinqtonda növbəti trans-Xəzər Forumu işinə başlayacaq. Rusiyalı ekspertlər qeyd edirlər ki, Baltik dənizi artıq ABŞ-ın nəzarətindədir, hətta isə Qara dənizdə güclənmək uğrunda mübarizə gedir.

Trans-Xəzər Forumu göstərir ki, Vaşinqtonun nəzərləri həm də bu bölgəyə yönəlib və bunun üçün ABŞ təkcə Gürcüstanda möhkəmlənməklə kifayətlənmir, Xəzərə çıxmaq üçün Mərkəzi Asiyanın bəzi avtoritar liderlərinə qarşı təzyiqlər məqsədilə hətta onları xarici banklardakı böyük hesablarını donduracağı ilə də təhdid edir.

Bu baxımdan Ərdoğan öz amerikaofobiyası və avrofobiyası ilə bir az tələsir. Hərçənd, burada ABŞ-ın və Avropanın da günahı az deyil. Bəli, məlum olanda ki, ABŞ üçün "yaxşı müsəlman" rolunu artıq F.Gülən oynayır, bölgədə əsas müsəlman hərbi müttəfiqi kimi Səudiyyə, bütün region üzrə isə İsrail önə çəkilir, ən əsası da kürd məsələsində Vaşinqtonla Ankara heç cür ortağ məxrəcə gələ bilmir, Ərdoğanın özü üçün müttəfiqi Rusiyada axtarmaqdan savayı çıxış yolu qalmadı - məlum məsələdir ki, dövlətlərin əbədi dostları yox, əbədi maraqları olur.

Amma Ərdoğan bu sahədə lazım olandan çox şey göstərir. Məsələn, aydın deyil ki, niyə görə Maduroya dəstək verən beş-on dövlət arasında Ankara da olmalıdır?

Təəssüf ki, belə nümunələr bir deyil, iki deyil. ABŞ-la dialoqa başlayandan sonra hətta Kim Çen İnün ritorikası ciddi şəkildə dəyişibdir.

Türkiyə isə ən azı NATO-nun üzvüdür, ABŞ-ın hərbi müttəfiqidir, ərazisində bu ölkənin hərbi bazası var, amma Ərdoğan ABŞ-a qarşı elə bəyanatlar verir ki, bunu hətta Rusiya prezidenti belə etmir.

Yalnız İran bu cür bəyanatları ilə daim diqqəti cəlb edibdir və indi də edir. Amma sual yaranır: doğrudanmı bu məsələdə Tehran Ankara üçün uğurlu nümunədir?

Böyük siyasətin meyarları əlbəttə ki, adi məişət məntiqindən fərqlənir, amma siyasətə tətbiqən də yazılmamış bir qanun var. O qanunsa budur ki, güclülərlə dost olmaq lazımdır...

İranda Bakıdakı diplomatından

İlginc açıqlamalar

Əli Musəvi: "Əgər Azərbaycan istəsə, biz kömək göstərməyə hazırıq"

- Əli bəy, bu günlərdə belə bir məlumat yayıldı ki, Təbrizdə keçirilən futbol yarışması zamanı Azərbaycan Respublikasının bayrağını qaldıran bir Azərbaycan türkü ölümə cül döyüldü. Mətbuatda həmin şəxsin adı-soyadı, fotoları da yayıldı. Bu barədə nə deyə bilərsiniz?

- Bizdə bununla bağlı heç bir məlumat yoxdur. Biz Tehrandə rəsmi xəbər gözləyirik. Rəsmi xəbər də hələlik gəlməyib.

- Siz hadisə ilə bağlı sorğu göndərmisiniz?

- Yox, sorğu verməmişik. Normalda belə bir xəbər olanda onlar özləri nə baş verdiyi barədə məlumat göndərirlər. Ancaq indiyə qədər belə bir məlumat gəlməyib.

- Azərbaycan mediasında yazılanlar yəqin ki, sizin də diqqət mərkəzinizdədir...

- Bəli, mütləq.

- Siz Azərbaycan mətbuatında yazılanlarla bağlı Tehrana məlumat verirsinizmi?

- Bu, normal haldır.

- Ümumiyyətlə, İran qanunları imkan verirmi ki, Azərbaycan bayrağını qaldırdığına görə kimə şallaq cəzasına məhkum edilsin?

- Mən bunu bilmirəm. İndiyədək belə bir xəbər gəlmədiyi üçün heç nə deyə bilmərəm. Həm də mən hüquqşünas deyiləm, hüquqi işlərə baxmıram.

- Əli bəy, biz sizə zəng edəndə telefonda avtomatik cavablandırıcı "İran İslam Respublikasının səfirliyi. Bakı" cavabını aldıq. Biz eyni qayda ilə Türkiyə səfirliyinə, yaxud başqa ölkənin səfirliyinə zəng edəndə həmin ölkənin Azərbaycanıdakı səfirliyi cavabını eşidirik. Niyə sizdə fərqlidir? Bütün ölkələrə yanaşmanızda paytaxt adını qeyd edirsiniz, yoxsa Azərbaycanı istisnadır?

- Burada özəl bir məsələ yoxdur. Sizin dediyiniz də doğru ola bilər.

- Məsələ burasındadır ki, bir sıra hallarda bu, şübhəli

"Ermənistanla əlaqələrimiz qonşuluq çərçivəsində olan əlaqələrdir"

Respublikasını dövlət olaraq tanıyıraq, əməkdaşlıq edirik, beynəlxalq təşkilatlara üzv olmaqla bağlı daim köməklik etmişik. Əməkdaşlıqlarımız yüksək səviyyədə davam edir.

- Amma təqdimat şübhələr yaradırsa...

- Deyərəm, onu dəyişdirərlər, İnşallah! Düz deyirsiniz. Buna baxarıq.

- Çox yaxşı olar. Əli bəy, 1992-ci ildə Tehran Qarabağla bağlı vasitəçilik etmək istədi və Ermənistan buna "cavab" olaraq Şuşa şəhərini işğal etməklə İranın da söylərinə zərbə vurdu. Bəs indiki durumda Azərbaycan ərazilərinin işğaldan azad olunması üçün İran nə kimi addımlar atmaq niyyətindədir?

- Biz ilk gündən Qarabağ məsələsinin həlli üçün təşəbbüslər göstərmişik. Bizim xarici işlər nazirimiz bu yaxınlarda İstanbulda da dedi ki, bu istiqamətdə addımlar atmağa hazırıq. BMT qətnamələri çərçivəsində Qarabağ məsələsinin həll olunmasını istəyirik. Düzdür, indi Minsk Qrupu çalışır. Ancaq gerek bizim prosesdə iştirakımıza hər iki tərəf razı ol-

bağ İslam torpağıdır" deyilir?

- Bu, aydın məsələdir. Azərbaycan İslam ölkəsidir, ərazisi də İslam torpağıdır. Ermənistan ki, İslam torpağı deyil, Azərbaycandır İslam torpağı, bu, aydın məsələdir. Biz istərdik bu məsələ həllini taparsın, amma Azərbaycanın daxili məsələsidir. Əgər Azərbaycan istəsə, biz kömək göstərməyə hazırıq. Ümumiyyətlə, biz Azərbaycana hər cür köməklik göstərməyə hazırıq.

- Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində məscidlər, minarələr dağıdılıb, salamat qalanlar da donuz fermaları kimi istifadə edilir, İslam abidələri vandalizm aktına məruz qalır. İran İslam Respublikasının buna niyə sərt reaksiyasını görmürük? Məsələn, işğalçı Ermənistanla qarşı sanksiya qərarı niyə qəbul olunmur, əksinə, işğalçı ilə geniş əlaqələr qurur?

- Geniş əlaqələr deyil. Biz qonşuyuq. Qonşu olaraq əlaqələr qururuq. Azərbaycanın da bizim Ermənistanla əlaqələrimizdən xəbəri var, bu, açıq bir şeydir, gizli deyil.

- Sizin səfirliyiniz təbii ki, bu barədə heç nə deməz. Əgər hadisələr Azərbaycan ərazisində baş verirsə, səfirin məlumatı olması normaldır. Amma ermənilərin Qarabağda törətdiyi vəhşiliklər barədə kifayət qədər fotolar, videolar yayılıb...

- Bununla bağlı geniş bir söz deyə bilmərəm. Rəsmi dairələr tərəfindən bizə bununla bağlı məlumatlar verilsə, o zaman araşdırılır, münasibət bildirilir.

- İran XİN başçısı Araz çayının Ermənistan tərəfindən çirkləndirilməsi ilə bağlı etirazını bildirib. Tehran bunun ardınca növbəti addımlar ata bilərmi?

- Bunun üçün gerek rəsmi şəxslər münasibət bildirsən, bununla bağlı hansısa müraciət olsun. İran tərəfdə də hüquqi şübhələr var və yəqin ki, münasibətləri olar. Ancaq mənim bununla bağlı məlumatım yoxdur. Həm də bu suallara cavab vermək üçün məsul deyiləm. Rəsmi kanallardan xəbərlər gəlsin, baxaq, görək nə məsələdir.

□ Elsad PASASOY, "Yeni Müsavat"

Azərbaycanda son 15 ildə regionların inkişafı istiqamətində xeyli işlər görüldü. Belə ki, 2004-cü ildən indiyədək ölkədə regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair 3 dövlət proqramı həyata keçirilib. 2019-2023-cü illəri əhatə edən dördüncü proqramın icrasına başlanılıb.

Regional inkişaf rəsmi güzgüdə: rəqəmlər nə deyir

Rəsmi məlumatlara görə, regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair proqramların nəticəsi olaraq 2018-ci ildə özəl bölmənin payı ümumi daxili məhsulda 80 faizdən, məşğulluqda 75 faizdən çox olub, dövlət qeydiyyatına alınmış sahibkarlıq subyektlərinin sayı 950 mini keçib. Onların 66,6 faizi regionların payına düşüb. Bundan əlavə, 2004-2018-ci illər ərzində 1,5 milyon daimi olmaqla, 2 milyondan artıq yeni iş yeri yaradılıb ki, bu iş yerlərinin də 75 faizi regionların payına düşüb.

Regionların inkişafına dair dördüncü proqramda qeyd olunur ki, ölkə prezidentinin müvafiq fərman və sərəncamları ilə Sumqayıt Kimya Sənaye Parkı və Mingəçevir Sənaye Parkı, həmçinin Neftçala, Masallı, Hacıqabul və Sabirabad sənaye məhəllələri yaradılıb ki, bu da regionlarda sənaye sahəsində fəaliyyət göstərən sahibkarların, o cümlədən kiçik və orta sahibkarların fəaliyyətinin dəstəklənməsi, əlverişli biznes və investisiya mühitinin yaradılması, yeni iş yerlərinin açılması baxımından mühüm əhəmiyyətə malikdir.

Bundan əlavə, aqrar sektorun inkişafı məqsədilə hazırda 33 rayon üzrə 258,3 min hektar ərazidə 51 aqroparkın, o cümlədən 17 müasir cins heyvandarlıq kompleksinin və 34 iri bitkiçilik təsərrüfatının yaradılması üzrə işlər davam etdirilir. Bununla yanaşı, ənənəvi kənd təsərrüfatı sahələrinin, həmçinin pambıqçılığın, baramaçılığın, ipəkçiliyin, tütünçülüynün, çeltikçiliyin, çayçılığın, fındıqçılığın, sitrus meyvəçiliyinin, üzümçülüynün və şərəbçiliğın inkişafı istiqamətində tətbiq olunan dövlət dəstəyi aqrar istehsal və ixrac potensialının artırılmasına gətirib çıxarıb.

Sahibkarlığın İnkişafı Fondu vasitəsilə 2018-ci ilin sonunadək ölkə üzrə 35 600-dən çox sahibkara 2,3 milyard manat güzəştli kredit verilib. Bu kreditlərin 68 faizi aqrar sektorun, 32 faizi müxtəlif sənayə və digər sahələrin inkişafına yönəldilib. Verilmiş kreditlərin 75 faizi regionların, 25 faizi isə Bakı qəsəbələrini payına düşür. Eyni zamanda 2016-2018-ci illər ərzində 292 sahibkarlıq subyektinə 333 investisiya təşviqi sənədi təqdim edildi. Investisiya təşviqi sənədi təqdim edilmiş layihələrin reallaşması nəticəsində yerli istehsalda 2,8 milyard manat investisiya yatırılacağı, 22 minədək yeni iş yerinin açılacağı nəzərdə tutulur.

Rəsmi məlumata görə, həmçinin ölkədə olan 560-dan

yuxarı mehmanxana və mehmanxana tipli müəssisənin 400-dən çoxu regionlarda fəaliyyət göstərir.

Əhalinin kommunal xidmətlərə çıxış səviyyəsini artırmaq üçün son 15 ildə regionlarda 28 elektrik stansiyası istifadəyə verilib, 45 min kilometrden artıq elektrik xətti çəkilib, 1650-dən çox yarımstan-

sinə də dövlət büdcəsindən yüz milyonlarla manat vəsait yönəldilir. Bu gün Azərbaycanda hansısa rayonun öz gəlirləri hesabına təhsil və ya səhiyyə müəssisəsi inşa etməsi, yaxud yol çəkməsi faktları barmaqla sayılacaq qədər azdır.

Qeyd edək ki, ötən il də 34 rayonun dotasiya almayacağı nəzərdə tutulurdu. Lakin Ver-

sosial, təbii şəraiti və coğrafi yerləşməsinə görə aparılırdı. Deyək ki, Qəbələ rayonu turizm sahəsində Quba ilə rəqabət aparırdı, Lerik rayonu Gədəbəylə rəqabətə girirdi. Belə rəqabət regionların başqa xüsusiyyətlərinə görə də yarana bilərdi. Məsələn, region şəhəri kimi Şəki ilə Lənkəran rəqabət aparırdı. İkinci tərəfdən, regi-

run yaradılması belə xarici investitorları regionlara cəlb edə bilmir. Son illərdə regionlara turist cəlbində artım qeydə alınır. Lakin təəssüflər olsun ki, müasir turizm infrastrukturunun və xidmət keyfiyyətinin aşağı səviyyəsi üzündən bu artım da getdikcə azalır".

İqtisadçı-ekspert Rövşən Ağayevin sözlərinə görə, ha-

məlumata görə, adambaşına düşən ümumi məhsul buraxılışı Bakıda 25 min manat, Yarıdımlda isə 1200 manat təşkil edir. Fərq 20 dəfədir".

Regionların dərdinin əlacı...

Q.İbadoğlunun fikrincə, regionlara investisiya cəlb etmək üçün regional müstəqillik təmin olunmalıdır: "Söhbət in-

Azərbaycanda regional inkişafı əngəlləyən səbəblər - araşdırma

Qubad İbadoğlu: "Problemlər həm siyasət, həm də idarəetmə səviyyəlidir"
Rövşən Ağayev: "Hər region üçün ayrıca proqram işlənməlidir"

siya quraşdırılıb və ya təmir olunub. Bu dövrdə regionlar üzrə qazlaşdırma səviyyəsi 41 faizdən 93,2 faizə çatıb. Fasiləsiz içməli su ilə təmin olunan əhalinin sayı regionlarda 9 faizdən 43,5 faizə yüksəlib.

Mərkəzi büdcədən "yeməyən" cəmi 34 rayon

Bütün bunlara rəğmən, Azərbaycanda cəmi 34 rayon mərkəzi büdcədən dotasiya almadan yaşaya bilir. 2019-cu ilin dövlət büdcəsi sənədinə görə, bu il dövlət büdcəsinin yerli xərclərinin məbləği 840 milyon manat olacaq. Bu, ötən illə müqayisədə 16,1 faiz artım deməkdir. Eyni zamanda yerli xərclərin 12,4 faizi mərkəzi büdcədən dotasiya hesabına qarşılanaq, bu isə 2018-ci ilə müqayisədə 2,6 faiz artım deməkdir.

Bu ilin dövlət büdcəsində mərkəzləşdirilmiş gəlirlər ümumi gəlirlərin 96,8 faizini təşkil etdiyindən yerli gəlirlərin payı 3,2 faiz olacaq. Cari ildə yerli xərcləri tənzimləmək üçün dövlət büdcəsinin mərkəzləşdirilmiş xərclərindən ayrılan maliyyə yardımının (dotasiyanın) məbləğinin yuxarı həddi əhəmiyyətli dərəcədə artırılıb. Belə ki, bu göstərici cari illə müqayisədə 33471,0 min manat və ya 47,4 faiz çox olmaqla 104046,0 min manat proqnozlaşdırılıb.

Bundan əlavə, regionlarda yol, nəqliyyat, sosial və digər infrastruktur obyektlərinin tikin-

gilər Nazirliyinin məlumatına əsasən ötən il 32 rayon öz xərclərini mərkəzləşdirilmiş büdcədən dotasiya almadan həyata keçirib. Nazirlik bildirir ki, regionlardan daxil olan vergilərin, demək olar ki, bütün tədiyələr üzrə əhəmiyyətli dərəcədə artımı qeydə alınıb. Belə ki, 2017-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə əlavə dəyər vergisi üzrə 3,8 faiz, mənfəət vergisi 42,5 faiz, gəlir vergisi üzrə 10,1 faiz, aksizlər üzrə 67,3 faiz, sadələşdirilmiş vergi üzrə isə 22,5 faiz artım qeydə alınıb.

Regional disbalansın ikili səbəbləri

İqtisadçı-alim, ADR Hərəkatının rəhbəri Qubad İbadoğlu "Yeni Müsavat" deyir ki, regionların Bakıya nisbətən geri qalmasının bir sıra səbəbləri var: "Bunların bir qismi siyasət səviyyəsindədir, bir qismi isə idarəetmə səviyyəsindədir. Siyasət səviyyəsində olanlar nədən ibarətdir? Əvvəla, regionlar arasında rəqabət mühiti yaranan bir inzibati sistem, iqtisadi quruluş, təəssüf ki, Azərbaycanda formalaşmadı. Azərbaycanda iqtisadi rayonlaşma daha çox sovet dövründə məhsuldar qüvvələrin yerləşdirilməsi prinsipi əsasında, ərazi-inzibati bölgü formatında müəyyənləşdirildi. Bunun nəticəsində isə regionlar arasında rəqabət yaranmadı. Məsələn, mən çox istəyirdim ki, Azərbaycanda regionlaşma daha çox həmin regionun iqtisadi,

onların demək olar ki, nə inzibati, nə iqtisadi, nə fiskal müstəqilliyi var. Bu, çox vacib amildir ki, hər regionun özünün Ümumi Daxili Məhsulu olsun, özünün iqtisadiyyatını xarakterizə edən göstəriciləri olsun. Təəssüflər olsun ki, hələ də regionların özünün ÜDM-i formalaşmır. Ölkədə inzibati və fiskal əks-mərkəzləşmə aparılmayıb. Siyasət səviyyəsində üçüncü amil regionların çox kiçik ərazilərə bölünməsidir. Belə kiçik ərazilərin investor cəlb etmək, iqtisadiyyatını planlaşdırmaq imkanları, demək olar ki, yoxdur".

İdarəetmə səviyyəsində regionların inkişafını əngəlləyən səbəblərə gəlincə, iqtisadçı-alim ilk olaraq regional idarəetmənin mərkəzədən təmin olunmasını qeyd edir: "Regionlar faktiki olaraq, mərkəzədən təyin olunan bir icra başçısı tərəfindən idarə olunur. Bu isə investorların regionlarda azad fəaliyyət imkanlarını ciddi şəkildə məhdudlaşdırır. İcra başçıların regionlarda sahibkarların fəaliyyətinə haqsız müdaxilələri, süni baryer yaratmaları bu istiqamətdə irəliləyişə nail olmağa imkan vermir. Yəni bu gün hər hansı bir rayonda icra başçısının iradəsindən kənarında kiçik və orta səviyyəli biznes qurmaq qeyri-mümkündür. Bu şəraitdə xarici investorların regionlara cəlbindən danışımağa belə dəyər. Hətta dövlət vəsaitləri hesabına ən təkmil infrastrukturu-

zirda regional inkişaf Azərbaycan üçün ən vacib məsələlərdən biridir. Ekspert hesab edir ki, mövcud regional disbalans aradan qaldırılmazsa, ölkədə dayanıqlı iqtisadi inkişafa nail olunması qeyri-mümkündür: "Bu gün Azərbaycanda istehsal olunan milli gəlirin 80 faizi Bakı və Abşeron yarımadasının payına düşür. Yəni coğrafi baxımdan 5 faiz payı olan bir ərazi 80 faiz milli gəliri təmin edir. Bu gün Bakının ixracatda payına dair rəsmi statistik məlumatda heç yerdə rast gəlmirik, çünki açıqlanmır. Amma bizim təxmini hesablamalarımız göstərir ki, regionların ixracatdakı yeri ən yaxşı halda 3-4 faizə güclə çatır. Bütün bunlar göstərir ki, iqtisadi inkişaf baxımından Azərbaycanın regionları arasında çox ciddi disbalans var. İqtisadi inkişafda varsa, deməli, sosial inkişafda da belə disbalans var".

Ekspertin sözlərinə görə, rəsmi statistika əhalinin adambaşına düşən gəlirinə görə Bakı ilə regionlar arasında ən yaxşı halda 20-25 faiz fərq göstərir: "Bu, inandırıcı deyil, əks halda, əhali regionlardan kütləvi şəkildə Bakıya axırmazdı. Regional disbalansı göstərən digər göstərici büdcədir. Azərbaycanın dövlət büdcəsinin cəmi 3-3,5 faizi Bakı və Abşerondan kənarında formalaşır. Bu gün regionların inkişafına dair proqramların icrasına 150-200 milyon manat sərf olunduğu deyilir. Rəsmi

vestisiya mühitinə təsir göstərəcək siyasətin yeridilməsindəki müstəqillikdən gedir. Məsələn, düşünürəm ki, regionların maliyyə müstəqilliyini təmin etmək üçün yerli vergilər hesabına potensial artırılmalıdır. Paylı vergi siyasəti tətbiq oluna bilər - regionlarda formalaşan vergilərin bir hissəsi regionların büdcəsinə, qalanı mərkəzi büdcəyə köçürülür. Bu gün Azərbaycanda yerli büdcə anlayışı yalnız bələdiyyələrə məxsusdur, onlar da müstəqil deyillər, büdcə imkanları çox zəifdir. Hesab edirəm ki, bu paralellik aradan qaldırılmalıdır: bələdiyyələrə dünya təcrübəsinə uyğun müstəqillik və idarəetmə imkanları verilməlidir. Onlara öz maliyyə siyasətini yürütməkdə müstəqillik təmin olunmalıdır. Yəni investorlarla müqavilə imzalamaq, onlara hər hansı vergi güzəştini müəyyənləşdirmək, müəyyən qərarları müstəqil qəbul etmək hüququ tanınmalıdır. Bu hüquqların mövcud yerli icra başçılarına vermək olmaz, çünki onlar bundan sui-istifadə edərək hüquqlardan başqa cür bəhrələnməyə çalışsınlar. Belə hüquq ancaq ki, xalqın iradəsi, seçimi əsasında formalaşmış yerli hakimiyyətə vermək olar. Bu sahədə Türkiyə təcrübəsindən bəhrələnmək olar. Düşünürəm ki, regionların sürətli inkişafına nail olunması böyük mənada məhz belə müstəqillikdən keçir".

R.Ağayev isə deyir ki, regional disbalansı aradan qaldırmaq üçün hökumət strategiya hazırlamalı, daha sonra onun həyata keçirilməsi üçün proqramlar işlənməlidir: "Proqramlar hər region üçün ayrıca olmalıdır, çünki hər regionun özünəməxsus cəhətləri var. Ölkədə regional inkişaf proqramları ilə bağlı hesabatlara natamamdır, aralıq hesabat xarakteri daşıyır. Çünki proqramların özləri nəticələri ölçülə bilən indikatorlar üzrə hazırlanmayıb".

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

Almaniya rəsmi Bakı ilə Azərbaycanda Almaniya siyasi fondlarının fəaliyyətinin bərpa olunmasını müzakirə edir və müsbət nəticələrə ümid bəsləyir. Bu barədə Almaniyanın Azərbaycandakı səfiri Mixael Kindsqrab mətbuat konfransında deyib.

"Fridrix Ebert və Fridrix Nauman fondlarının qaytarılması müzakirə olunurmu?" sualına cavabında səfir deyib ki, bu məsələ müzakirə olunur. "Əlbəttə, biz istərdik ki, Almaniya siyasi fondlarının fəaliyyəti bərpa olunsun. Bununla bağlı danışıqlar aparırıq. Çox istəyirik və ümid edirik ki, müsbət nəticə əldə olunacaq".

Səfir Almaniyanın Azərbaycan və Avropa İttifaqı arasında imzalanacaq sazişə dair danışıqları dəstəklədiyini bildirdi: "Biz ümid edirik ki, danışıqlar uğurla yekunlaşacaq. Bu saziş imzalandıqdan sonra Azərbaycan və Al arasında əlaqələrin daha da inkişafına təkan verəcək. Azərbaycan və Al arasında "açıq səma" prinsipini nəzərdə tutan aviasiya sazişinin imzalanması Azərbaycana turist axınına da yardım edəcək. Bundan əlavə, Al ilə ümumi aviasiya məkanı haqda saziş turizmin inkişafına təkan və töhfə verəcək. Bildiyim qədərli saziş üzrə danışıqlar hazırda intensivləşdirilib".

Mixael Kindsqrab Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə də toxunub. O deyib ki, Almaniya Qarabağ münaqişəsində status-kvonun saxlanmasını qəbul edilməz sayır: "Biz münaqişənin dinc yolla nizamlanması üzrə danışıqlara çağırırıq və ATƏT-in Minsk Qrupunun, ATƏT-in hazırkı sədrinin şəxsi nümayəndəsinin bu yöndə söylədikləri dəstəkləyirik. ATƏT-in Minsk Qrupu çərçivəsində bütün prosesləri, Azərbaycan prezidenti ilə Ermənistanın baş nazirinin, həmçinin iki ölkə xarici işlər nazirlərinin görüşlərini diqqətlə izləyirik. Ümid edirik ki, bu proses çərçivəsində konkret nəticələrə nail olunacaq".

Almaniyanın siyasi fondları Azərbaycana qayıda bilər

Berlin Bakı ilə danışıqlar aparır; səfirdən mühüm açıqlama

Mixael Kindsqrab

lərə nail olunacaq".

Səfirin Almaniyanın rəsmi Bakı ilə Azərbaycanda Almaniya siyasi fondlarının fəaliyyətinin bərpa olunmasını müzakirə etdiyi barədə açıqlaması xüsusilə yeni hadisə hesab edilir. Almaniyanın Azərbaycanda hansı fondları var idi və onlar Azərbaycandakı fəaliyyətlərini nə üçün dayandırmışdılar? Həmin fondların Azərbaycanda fəaliyyətinin bərpası ictimai təşkilatlara, siyasi partiyalara lazımdır? Danışıqlar müsbət nəticələrə bilirmi? Müsbət nəticələnsə ABŞ-ın da Azərbaycandan çıxarılan və çıxan fondlarının geri qaytması üçün presedent yarana bilər?

Beynəlxalq məsələlər üzrə ekspert Elşən Mustafayev "Yeni Məsəviət"a açıqlamasında

bildirdi ki, Almaniyanın Azərbaycanda fondları bir zamanlar çox aktiv idi. Əsasən Fridrix Naumann, Konrad Adenauer, Fridrix Ebert fondları müxtəlif layihələrə qrantlar ayırırdılar. Bu qrantlar ictimai təşkilatlara daha çox ayrılırdı və onların arasında hökumətin təşkilatları da az deyildi. Hökumət 2014-cü ildə həmin fondların ölkədən çıxmasına səbəb olan addımlar atdı: "Almaniya fondları siyasi təşkilatlara bildiyim qədər qrantlar ayırmırdı, amma müxtəlif sahələr üzrə onlarla birgə maarifləndirici tədbirlərin keçirilməsini maliyyələşdirirdilər. Nəzərə alsaq ki, adını çəkdiyim fondlar Almaniya konkret siyasi partiyaların fondları kimi fəaliyyət göstərirdi, o zaman onların siyasi proseslərin gedişində maraqlı olmaları təəccüblü olmamalıdır. Bu səbəbdən də o fondların digər fondlar kimi Azərbaycan hökuməti ilə zaman-zaman problemləri yaşanmışdı və nəticədə həmin fondlar ölkədən getmişdilər. Lakin fondlar ölkədən gedəndən sonra qrantların alışı dayandırdı? Yox. Bir çox hallarda qrantlar tamam başqa yollarla, qaranlıq mənbələrdən alınmağa başladı ki, prosesə nəzarət imkanlarını mümkün etdi".

Ekspert hesab edir ki, belə fondların Azərbaycanda fəaliyyət göstərməsi lazımdır və vacibdir. Çünki rəsmi şəkildə qanunlara uyğun fəaliyyət qrantları və görülən işlərin şəffaflığına xidmət edir. Eyni zamanda ölkədə vətəndaş cəmiyyətinin, siyasi tolerantlığın inkişafında əvəzsiz xidmət göstərir: "Bir zamanlar ölkədə müxtəlif fondların, o cümlədən alman fondlarının olduğu vaxtlar siyasi partiya funksionerləri, onların gənclər təşkilatı rəhbərləri ilə çoxsaylı seminarlar, konfranslar təşkil olunardı. Bu tədbirlərdə müxtəlif siyasi partiya nümayəndələri haqda fikirlər mübadilələri edirdilər, bir-birlərinə də münasibətdə çox nəzakətli olurdular. Hansı ki, bu gün belə münasibətdən danışmaq mümkün deyil. Amma səfirin söylədiyi kimi, həmin təşkilatların Azərbaycana yenidən gəlməsi hakimiyyətlə danışıqdan

keçir və ortada şərtlərin olacağı birmənalıdır. Deyə bilmərəm ki, bu danışıqlar hansı səviyyədə keçir və danışıqlar predmeti konkret nədir. Əgər müsbət nəticə olarsa, bu, o demək olmayacaqdır ki, digər fondlar üçün də qapı dərhal açılacaq. Məsələnin həlli hakimiyyətlə fərdi danışıqlardan keçir. Bu danışıqlarda razılaşma olmalıdır ki, hansısa beynəlxalq təşkilat fəaliyyətini ölkəmizdə bərpa eləsin. Eyni zamanda unutmamalıyıq ki, hakimiyyət istənilən halda qrant verən fondların Azərbaycanda olub olub olmadığını fəaliyyət göstərməsini istəməyib. Əgər bu mövqə dəyişsə, deməli, fəaliyyət razılaşdırılmış çərçivədə həyata keçiriləcək. Onların belə halda burada olmasının isə elə bir müsbət nəticəsi olmayacaq. Ya da ki, alman siyasi fondlarının geri qaytması ölkədə siyasi islahatların keçirilməsi istiqamətində plana aiddir. İkinci hal inkişafa xidmət edən bir addım olardı".

Humanitar Tədqiqatlar İctimai Birliyinin sədri Əvəz Həsənovun sözlərinə görə, Azərbaycan hökumətinin 2014-cü ilin fevralında qanunda etdiyi dəyişiklikdən sonra tələb edildi ki, beynəlxalq fondlar Azərbaycanda qeydiyyatdan keçmək üçün icazə alsınlar. Bu icazənin alınmasının isə proseduru olmadığı üçün xarici fondların çoxu, həmçinin Al-

maniya fondları Azərbaycanda fəaliyyətini dayandırmalı olduqlar: "Alman fondlarının ölkəyə qaytarılması hökumətin marağında deyil. Amma onların qaytması və fəaliyyətə başlaması nə zaman və necə baş verəcək, bu, çox çətin məsələdir. Çünki qanunvericilik bizdə onların qayıdış fəaliyyətə başlaması üçün baryer yaradır. Almaniyanın Azərbaycanda üç fondu daimi işləyirdi, onların nümayəndəliyi və daimi proqramları var idi. Bir fond-Henrx Böhl Fondu isə vaxtilə burada çox intensiv işləyirdi və sonra Gürcüstana keçdi. Fondların döndü də Gürcüstanda fəaliyyət göstərirdi. Ermənistan proqramları davam edir. Bu fondların bəziləri Azərbaycanda siyasi partiyalarla da işləyirdilər. Hətta hökumət də həmin fondların siyasət partiyalarla təşkil etdiyi tədbirlərə qatılırdı. O fondların gedişi siyasi partiyalara təbii ki, mənfi təsir etdi.

Almaniya fondlarının geri qaytması baş versə belə, bunun ABŞ fondlarının da geriye qaytmasına təsir göstərəcəyini birmənalı söyləmək olmaz. Hazırda ABŞ-ın Azərbaycanda yalnız bir fondu-USAID fəaliyyət göstərir. Hökumətlə USAID-in müəyyən razılaşmaları var".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Məsəviət"**

Müxalifətdən ABŞ səfiri ilə görüş məsələsinə fərqli münasibət

"Artıq cəmiyyət siyasi baxımdan o səviyyədə deyil ki, səfirle görüş keçirmiş müxalifət liderinə xüsusi ümidlər bəsləsin"

ABŞ-ın Azərbaycandakı yeni səfiri Örl Litzenberqer martın 7-dən Bakıda fəaliyyətə başlayıb. İqtidar nümayəndələri, universitet rektorları ilə görüşlər keçirən səfir indiyə qədər müxalifət partiyalarının sədrləri ilə görüşməyib.

Bəs Azərbaycanın müxalifət partiyalarının sədrləri səfirin hələ də müxalifətlə görüşməməsinə necə qiymətləndirir? Təşəbbüs ABŞ səfirliyindən gəlməyəcəyi halda, partiya sədrləri özləri səfirle görüş üçün müraziət etməyi düşünürmü?

ADP sədri Sərdar Cəlalovlu "Yeni Məsəviət"a bildirdi ki, əvvəlki illərdə ABŞ səfiri fəaliyyətə başladığından az sonra müxalifət partiyalarının liderləri ilə tanışlıq görüşləri keçirdi. Sonrakı dövrdə isə görüşlər tez-tez olardı. Son illərdə bu ənənə sanki aradan qalxıb. Görünür, nəticəsiz görüşlərin əhəmiyyətinin olmadığını düşünür: "Azərbaycan kimi mühüm ölkənin müxalifəti ilə sıx təmaslar, onların mövqeyini öyrənmək mü-

Sərdar Cəlalovlu

İqbal Ağazadə

Əli Əliyev

Tural Abbaslı

xalifətdən çox əslində ABŞ-a lazımdır. ABŞ-ın yeni səfiri bu və digər məqamları nəzərə alacaqsa, yaxşı, almayacaqsa, öz işləridir. Şəxsən görüş üçün isə hazırda müraziət etməyə niyyətim yoxdur".

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə isə bildirdi ki, adətən bəlli bir zaman keçəndən sonra ictimai-siyasi vəziyyət, münasibətlər sistemini, iqtidar və müxalifət səfirlik əməkdaşları tərəfindən öyrənilib təhlil edilir və sonra görüşlər keçirilir: "Hesab edirəm

ki, bu görüşlər də olacaq. Görüşlər olmayacağı təqdirdə mən ehtiyac duysam ki, ABŞ səfiri ilə görüşməliyəm və nəyisə müzakirə etməliyəm, o zaman görüş üçün müraziət edərdim. Hesab edirəm ki, ABŞ səfiri bizimlə görüşəcək. Bu nə birinci səfirdir, nə də sonuncu səfirdir. Onun da missiyası Amerika-Azərbaycan münasibətlərini bəlli bir zaman çərçivəsində tənzimləmək və ölkəsinə doğru məlumat verməkdir. Bu missiyanı da yerinə yetirərkən

müxalifət partiyaları ilə görüşmək səfir üçün ən yaxşı məlumat bazalarından, ABŞ-Azərbaycan münasibətlərini tədqiq etmək baxımından yaxşı imkanlardan biridir. Səfir də bu imkanlardan yararlanacaq. Bilmirəm nəyə görə bu ajiotaj yaranır ki, ABŞ səfiri müxalifətlə görüşməyib. Səfir gəlmir, səfir hələ yeni gəlib".

VIP sədri Əli Əliyev isə bildirdi ki, yeni ABŞ səfirinin fəaliyyətinə qiymət verməkdə çətinlik çəkir: "Hələlik səfirin man-

datında siyasi məsələlərin olmasını müəyyən etmək çətinidir. Addım atmayana qədər isə bir söz söyləmək düz olmaz. Əlbəttə ki, ABŞ Azərbaycan dövlətinin taleyinə təsir edə biləcək dövlətdir. Ona görə də səbr edib bir az gözləmək lazımdır. Elə bilirəm ki, səfirle görüşmək pis olmaz. Bunun üçün şəxsi təşəbbüsüm də ola bilər".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı qeyd etdi ki, bu məsələyə o, bir çoxlarından fərqli yana-

şır: "Yeni mən ABŞ səfirinin Azərbaycanda kimlərlə görüş keçirməsi və ya kimlərlə hələ də görüşməməsinə daxili siyasətdə önəmli faktor hesab etmirəm. Artıq Azərbaycan cəmiyyəti siyasi baxımdan o səviyyədə deyil ki, hansısa səfirin kiminlə görüşünə önəmli faktor kimi qiymətləndirsin və görüş keçirilmiş müxalifət liderinə xüsusi ümidlər bəsləsin. Ola bilər hansısa zamanlarda belə məqamlar daxili siyasətdə faktor hesab olunurdu, lakin artıq cəmiyyət daha məlumatlı və bilgilidir. Həmçinin biz siyasət də çalışmalıyıq ki, digər dövlətlərin səbəb nə olursa-olsun, daxili siyasətə təsir etməsinə imkan verməyək. Çünki heç kəsə sikkə deyil ki, xarici missiyalar ilk növbədə təmsil etdikləri dövlətlərin maraqlarını təmsil edir və o maraqlar istiqamətində fəaliyyət göstərirlər".

T.Abbaslı bildirdi ki, AĞ Partiya olaraq Amerika səfirinə görüşlə bağlı müraziət etməyiblər və hələlik elə bir fikirləri də yoxdur: "Əgər səfirin bizimlə görüşə xüsusi ehtiyacı yaranarsa, yəqin ki, özləri müraziət edər. O zaman da biz bu müraziəti dəyərləndirərik. Hələlik biz əsas işimizi xalqa ünsiyyətdə və partiyamızın cəmiyyətə təqdimatında görürük. Hər zaman dediyim kimi, bizə ilk növbədə Azərbaycan xalqının dəstəyi lazımdır".

□ **Etibar SEYİDAĞA, "Yeni Məsəviət"**

Dördüncü sinif üçün rəvayət

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"18-də sübhə üç saat yarım qalmış Seyfelmülkün Güllüstani-İrəm şəhərinə yetişməyinə rəvayət var. Hər kəs bu gecədə nişanbazlıq etsə, övret götürüb qaçsa çox xeyirlər aparar. Heç olmasa müxtəsər vəch ilə bir yerə oğurluğa getmək savabdır"

(Molla Nəsrəddin jurnalı, 9 iyun, 1906)

Yolum diş klinikasından düşmüşdü, gördüm girdən yekə bir ərəbcə duanın qəşəng çərçivəyə salınmış forması asılıb. İçeridə hər bir kabinetdə də dana kəlləsi, göz muncuğu, dağdağan çubuğu və sairənin tam komplekti vardı. Elə kresloya oturub ağzımı açmışdım ki, tibb bacısı nələkidə üzərək yandırır götürdü, "hüff" eləyib üfürdü düz boğazıma qədər. Az qaldı boğulub ölüm, bambılı mediamıza manşet verməmək üçün asqırır dirildim. Deyir, bu təzə qarqara metodudur, ağız boşluğundakı bütün mikrobların, zərərli bakteriyaların anasını ağıladır. Həkim dişimi yonmamışdan qabaq bir neçə dəfə parodontoz qovma, karies piskidirmə, canım sənə desin, periodontit tüpürmə və sair stomatoloji dualardan da oxudu. Deyir, bunları indi AMİ-də keçirlər. Nə bilim, bəlkə də zarafat edirdi. Hərçənd indi mollalar qəbiristanlığa yasin oxumağa Nazirlər Kabinetindən aldıkları avtomobillə gedirlər. Hər şey mümkündür.

Millət şəraitə uyğunlaşdıqca, şərait də millətə uyğunlaşmalıdır. İki saat yeyib-icməmək şərt ilə evə qayıtdım. (Açıq, diş həkimindən çıxarkən eşitdiyim bu göstəriş mənə həmişə böyük ləzzət veribdir. Sanki biz hər saatbaşı yeyib-icmişik, həkim məsləhət görür dayanaq. Adam özünü milyon-zad kimi hiss edir). Evdə gördüm uşaq kitab açıb maraqla höccələməkdədir. Bəli, hörmətli və diqqətli oxucularımıza tanış olan, 4-cü sinfin "Azərbaycan dili" dərsliyindən söz açıram. Müəllifi Rafiq İsmayilov və Zahid Xəlilov, üstəgəl iki zənən xeylağı olan bu dəyərli kitab indiyəcən mənə xeyli tema vermişdir, indi də ümidlərimi doğruldacaqlarına əmin idim. Belə də oldu. Uşaq 174-cü səhifədəki "Ən böyük dövlət" adlı rəvayəti oxuyurdu. Rəvayətin qısa məzmunu belə idi ki, bir cavan oğlan kasıbçılıqdan şikayətlənir, ağlayır. Bu vaxt oradan keçən daşyonan bunu qınayır, deyir, ağlama, sən ən böyük var-dövlət yiyəsisən. Həmin var-dövlət isə oğlanın əlləri, gözləri, cansağlığı imiş.

İndi müəlliflər bu rəvayəti 21-ci əsrdə bizim uşaqların təmiz beyninə yeritməklə nə demək istəyirlər? Öncə xatırladım ki, bionik protezlər, hüceyrə yetişdirmə, nə bilim, klonlaşdırma-filan erasında uşağa "əlin-gözün var, bu var-dövlət bəsindir" öyrətmək cəfəngiyyatdır. Keçən il Stiven Hokinq öləndə bütün dünya yasa batmışdı, Stiven müəllim isə uzun illər hərəkətsiz qalmışdı, yalnız maşın, kompüter hesabına danışa, fikrini çatdırı bilərdi. Ancaq əlbəttə, müəlliflər dövlət sifarişini yerinə yetirirlər. O sifariş isə bundan ibarətdir ki, əlimizə-gözümüzə şükür eləyək, acından ölsək də, perspektivsiz, ümitsiz, gələcəyi olmayan formada sürünsək də dilxor olmayaq, ağlaşmayaq. Cansağlığı ən böyük sərvət harda sayılır? Mənevə yoxsulluq olan yerdə. İç boş olanda. Heyvan kimi yeyib, içib, cinsi əlaqəyə girməkdən başqa hansısa məqsədi olmayan toplumlarda. O baxımdan, sən bizim dərsliklərdə ən böyük dövlətin ağıl, idrak, elm, həmçinin azadlıq olması haqda mətnlər tapa bilməzsən. Hələ mən psixoloji baxımdan, etik tərəfdən bu rəvayətin nə qədər ziyanlı, axmaq, tərbiyəsiz olmasını müzakirə etmək istəmirəm. Totalım bu mətni hansısa bir gözü, ya əli-ayağı olmayan uşaq oxudu. Hansı hissləri keçirəcək? Fikirləşəcək sinif yoldaşım Mamedin iki gözü də canavar gözü kimi işləyir, Həsən isə şiləq atanda iki ayaqla atır, onlar mənəndən varlıdır? Belə dərslik yazarlarsa?

ABŞ-in Ermənistanı yeni səfiri Lin Treysi aprelin 24-də - saxta "erməni soyqırım" günü erməniləri məyus edib. Xanım diplomat "genosid" sözü işlətməyib. O, Osmanlı İmperiyasında yaşanan məlum olayları "XX əsrin ən böyük dəhşətlərindən biri" adlandırmaqla kifayətlənib. Şübhə yox ki, prezident Donald Tramp da eyni ifadəni işlədəcək.

Doğrudur, səfir öz dövlətinin ənənəvi mövqeyini ifadə edib. Məlumdur ki, ABŞ-ın bir çox ştatları uydurma genosidi tanısa da, dövlət səviyyəsində tanınma qərarı yoxdur. Hər necə olmasa, Amerika ən yüksək səviyyədə iddianın əsasız olduğunu yaxşı bilirlər. Lakin məsələdə bəzi yeni və incə xüsusatlar da yox deyil.

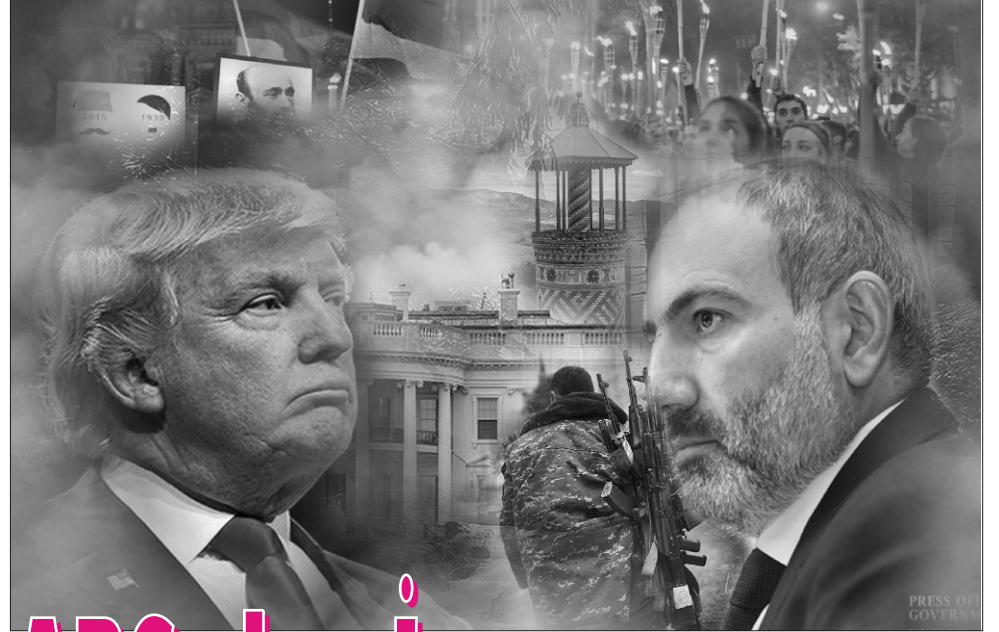
İş ondadır ki, bu, Nikol Paşinyan iqtidarı dönəmində "soyqırım"ın ilk dönümüdür. Vaşinqton isə 1 il öncə ABŞ-ın əsas dəstəkçi olduğu "məxməri inqilab" nəticəsində Sərkisyan rejimini devirib hakimiyyətə gələn Paşinyana böyük ümidlər bəsləyirdi. O anlamda ki, "qərbçi" baş nazir həqiqətən Ermənistanın Rusiyadan vassal asılılığını azaltmaq üçün real addımlar atacaq, bundan ötrü Dağlıq Qarabağ konfliktinin həllində konstruktiv mövqe tutacaq. Belə bir mesaj prezident Donald Trampın Nikol Paşinyana bu ilin yanvarında göndərdiyi təbrik məktubunda aydın şəkildə əksini tapıb.

Yeni hakimiyyət başçısı isə əksinə, Rusiya ilə daha da yaxınlaşmaq kursu götürüb, Moskva ilə xoş gəlmək üçün Suriyaya humanitar-hərbi kontingent göndərmiş, Putinin Avrasiya layihələrində (Avrasiya Birliyi, KTMT) daha fəal olacağını bəyan edib, hökumətin təzə programında Ermənistanın xarici siyasət kursu və milli təhlükəsizliyi baxımından Rusiya əsas prioritet və qarant ölkə elan olunub. Yenə məhz Amerikanın maraqları ziddinə olaraq, Paşinyan, onun müdafiə naziri David Tonoyanı tamamilə qeyri-konstruktiv, maksimalist və davakar ritorikaya üstünlük verərək, kövrək sülh danışıqlarını da təhlükə altına qoyublar.

Başqa sözlə, Vaşinqtonun budəfəki "24 aprel" ritorikası həm də Paşinyana ümidlərin xeyli dərəcədə qırılması reallığı ilə yoxdur. Aydın ki, Qarabağ probleminin həlli Ermənistanın qonşu Türkiyə ilə də münasibətlərinin normallaşmasına gətirir, nəticə etibarilə Ankara və Vaşinqton arasında "genosid" problemi də aradan qalxardı...

Bu arada - saxta soyqırımın növbəti ildönümünə cəmi bir gün qalmış ABŞ-da nəşr olunan nüfuzlu "Washington Times" qəzeti Paşinyan hakimiyyətinin həm rusiyayönlü xarici siyasət kursunu, həm də Qarabağla bağlı indiki mövqeyini sət təhqiq edən məqalə dərc edib. Musavat.com-un tərcüməsini təqdim elədiyimiz həmin məqalədən bəzi sitatlar xüsusilə diqqət çəkir.

"Ermənistan ona qonşu dövlətlərin malik olduğu nailiy-

ABŞ-dan İrəvana 24 aprel "şilləsi", müharibə xəbərdarlığı

Saxta soyqırım günündə Vaşinqton erməniləri məyus etdi - iki səbəb; **İrəvanı Tehranla da yaxınlaşmaqda suçlayan "Washington Times": "Ermənistan ABŞ-ın nə dostudur, nə də müttəfiqi"; amerikalı analitik: "Tramp administrasiyası "Lavrov planı"ni dəstəkləməyəcək..."**

yətlər və tərəqqidən məhrum qalan, dünyada ən kasıb ölkələrdən biridir. Nə qədər dəstəklənsin, Ermənistan ABŞ-ın nə dostu, nə də müttəfiqi sayılır və onunla eyni dəyərləri paylaşmır. Müharibə nəticəsində Ermənistan Rusiyanın vassalına çevrilərək dünya arenasında Kremlə dəstəklənir və İranla sıx əlaqələr qurmaqdadır, - deyər təhlili yazıda ittihamedici tonda bildirilir.

Müəllifə görə, blokada rejimində olan Ermənistanda yaşanan böhranlar 2018-ci ildə iri iqtisadi və demokratik islahatlar və edən inqilab doğursada, üstündən bir il keçməsinə rəğmən, verilən vədlər hələ də həyata keçirməyib: "Ermənistan və onun baş naziri Nikol Paşinyan islahatların, hətta Moskva və Tehranın cəngindən qurtulmağın ilkin şərti sayılan Qarabağda sülh üçün effektiv strategiya hazırlaya, habelə gərəkli demokratik islahatları həyata keçirə və iqtisadi böyüməni stimullaşdırma bilməyib".

Nəşr Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimi birbaşa danışıqlara qoşmağa çalışan Paşinyan hökumətinin tələbləri və Amerikadakı erməni lobbisinin mövqeyi arasında bənzərlik olduğunu yazıb və qeyd edib ki, Azərbaycanla yeni müharibədən Ermənistanın qalib çıxacağı şübhə doğurur: "Bütün bunlar Ermənistan üçün böyük bədbəxtliklərə və iqtisadi fəlakətə gətirib çıxaraçaq. Təbii ki, bundan sonra demokratiya, tərəqqi, əhalinin

sayının azalmasının qarşısının alınmasından danışmaq mümkün olmayacaq. Əgər Ermənistan həqiqətən faydalı nəticələr əldə etmək istəyirsə, daxili tərəqqinin ilkin şərti sayılan, münafişinin iki tərəf üçün məqbul hesab olunan həlli yoluna razı olmalı, ABŞ-dakı erməni milli komitəsi kimi alovlu millətçi lobbilərin fəaliyyətini ram etməlidir".

Vaşinqtondakı Analitik Şuranın "Avrasiya" mərkəzinin direktoru, ABŞ-ın Ukrayna və Özbəkistandakı sabiq səfiri, Amerika hökumətində və siyasi dairələrində, xüsusilə də respublikaçılar arasında mühüm əlaqələrə malik Con Herbst isə Azərbaycan və Ermənistan XİN rəhbərlərinin Amerikada gözlənilən görüşü ilə bağlı deyib ki, dövlət katibi Mayk Pompeo'nun bu təklifi həqiqətən də Ağ Ev administrasiyanın konfliktin həllinə təkan vermək istəyini sübut edir. "Yeni Musavat"ın məlumatına görə, bu barədə o, 1 in.am erməni portalına açıqlanmasında deyib.

"Pompeo'nun şəxsən konfliktin həllinə cəlb olunması çox pozitiv haldır. Fikrimcə, qarşdakı görüşün məqsədi ilk növbədə problem öyrənmək və situasiya ilə daha yaxından tanış olmaqdır, - deyər o qeyd edib. Rusiyanın təklif elədiyi "Lavrov planı"na gəlincə, amerikalı ekspert Pompeo'nun görüş təklifinin bu planı dəstəkləmək anlamına gəlmədiyini bildirir: "Bu, böyük səhv olardı.

Mən düşünürəm ki, Tramp administrasiyası bu planı dəstəkləməyə hazırlaşır".

Yeni belə qənaət hasil olur ki, ABŞ-ın Qarabağla dair öz həll planı var. Ekspert çevrələrində bunu qeyri-formal olaraq, "Bolton planı" da adlandırılır. Ancaq "Bolton planı"na ciddi əngəllərdən biri elə Rusiya ilə daha da yaxınlaşma kursu aparan Paşinyan hökumətidir - baxmayaraq ki, Vaşinqtonun Nikola Qarabağla bağlı ümidləri tam sıradan da çıxmayıb.

"Cənab Paşinyanın baş nazir seçilməsi ilə İrəvanda çox mühüm və müsbət dəyişikliklər oldu. Ola bilsin ki, o, Qarabağla bağlı yeni perspektivlər təklif edəsin. Bizim tərəfdən də Ermənistanın yeni hakimiyyəti ilə Dağlıq Qarabağ məsələsində əməkdaşlıq etmək müdriklik olardı. Düşünürəm ki, dövlət katibinin təşəbbüsünün qayəsini məhz bu təşkil edir", - deyər analitik əlavə edib.

Beləcə, ABŞ-ın Qarabağla bağlı Rusiya planından fərqli bir "yol xəritəsi" təklif etmək istədiyi məlum olur. Eyni zamanda bu planla bağlı Paşinyan konkret və ədalətli mövqeyə çağırılır. Herbst xəbərdarlıq xarakterli açıqlamasında və "Washington Times"dəki tenqidi məqalədən aydın görünür ki, Vaşinqtonun narazı olduğu Paşinyandan konkret gözləntiləri var və onların başında Qarabağ məsələsinin nizamlanmasına İrəvanın real töhfə verməsi tələbi öndə gəlir...

□ **Siyasət şöbəsi, "Yeni Musavat"**

Publika qarşısında oyunbazlıq edən siyasətçiləri çox zaman siyasi şoumen adlandırırlar. Amma bu dəfə siyasətə şoumenlərin özləri gəlməkdədir. Ukrayna nümunəsi göz qabağındadır. "KVN"çi Vladimir Zelenskinin Pyotr Poroşenko üzərində qələbəsi göstərdi ki, şou adamı da prezident seçilə bilər. Yetər ki, xalqın səsini və nüfuzunu qazansın.

arzulayıram, müharibə bit-sin. Rusiya və Ukraynada insanlar sevgi ilə yaşasınlar, hər iki dövlətin turistləri Azərbaycana, Bakımıza gəzməyə gəlsinlər".

"Bir yumorist yaxşı pre-

zının sözlərinə görə, özünün siyasətə qatılmaq, seçkidə iştirak məsələsinə münasibəti fərqlidir: "Yaşımın elə dövrüdür ki, hər şeyin öz vaxtı var. İndi axın-axın adamlar Həcc zi-

Azərbaycanlı yumoristlər Zelenski kimi siyasətə qoşulacaqmı?

Bəhram Bağırzadə: "Onunla söhbətlərimiz olub, amma atama söz vermişəm ki, siyasətə qatılmayacağam"

Afaq Bəşirqızı: "Hər adamdan prezident olmaz"

Elməddin Cəfərov: "Zelenski uğurlu "KVN"çi idi, siyasətdə isə..."

Məsələ bundadır ki, insanlar "siyasi - sfinks"lərdən, çirkli maliyyə oliqarxlarından, onların aşkar və gizli sövdələşmələrindən, daxili və xarici siyasətdə bu adamların qurduqları çeşidli, hətta bir az da iy-rənc "konspiroloji ssenarilər"dən beziblər və siyasətdə daha anlaşılıqlı, açıq və əlçatan, belə demək mümkünə, daha şəffaf adamları görmək istəyirlər.

Siz şoumenlərə, teleaparıcılar yuxarıdan aşağı baxmayın, bir tərəfdən efinrin maqik qüvvəsi, digər tərəfdən belə adamların siyasi texnologiyalara və reklam işinə yaxşı bələd olması bunu deməyə əsas verir ki, onlar heç də bayağı insanlar deyillər. Elə ənənəvi siyasətçilərin özlərini yarıdan və onları publikaya qəbul etdirən adamlar məhz teleaparıcılar, jurnalistlər deyilməyib?

Əgər ABŞ-ın Ronald Reyqan kimi aktyor prezidenti olubsa, niyə də sənət adamının siyasətə gəlişi, seçkidən qalib çıxması təəccüblü görünməlidir.

"Mən heç vaxt siyasətlə məşğul olmaq, seçkilərdə iştirak etmək istəməmişəm, istəmərim də. Öz işim-gücüm var, onlarla məşğulam, rəhmətlik atama da söz vermişəm ki, siyasətə heç vaxt qatılmayacağam. Görünür, Zelenski atasına söz veribmiş ki, siyasətdə uğur qazanacaq".

Bu sözləri "Yeni Müsavat"a əməkdar artist, "Parni iz Baku" komandasının parlaq simalarından olan Bəhram Bağırzadə Ukraynanın yeni prezidenti olan

səhnə həmkarı, yumorist Vladimir Zelenski barəsində yarızarafat danışarkən bildirdi.

B.Bağırzadənin sözlərinə görə, hər bir şəxs öz sahəsində peşəkar olmalıdır: "Mən çalışıram ki, Vladimir Zelenskinin necə idarəçi olacağı haqda fikirləşməyim. Hər bir şəxs öz sahəsində peşəkarlıq göstərməlidir. Mən rejissor, ictimai xadim kimi öz işlərimlə məşğulam, ona da uğurlar arzulayıram. Və yeri gəlmişkən, biz 20 il əvvəl Moskvada onunla eyni səhnədə olmuşuq, Zelenski ilə söhbətlər eləmişik. Ümumiyyətlə, dost Ukrayna və digər postsovet respublikalarına

əməkdar artist qeyd etdi ki, kimin prezident seçilməyindən asılı olmayaraq millətini sevən olmalıdır: "Əsas odur ki, həmin şəxs Allahdan qorxan və millətini sevən olsun. Həmin adam istər aktyor, istər meyar olsun, əsas xalqına gün aqlasın. Ona görə də Zelenskiyə əmin-amanlıq

zident ola bilirmi" sualına isə cavabında B.Bağırzadə dedi ki, bu haqda politoloq fikir yürüdə bilər, o isə vətəndaş statusunda münasibət bildirir.

Xalq artisti Afaq Bəşirqızı isə qəzetimizə dedi ki, qiyamətin əlamətləri görünür: "Hər şeydən insanlar soruşurlar ki, dünyanın axırı necə olacaq, daşqınlar, sel-lər, zəlzələlər gələcək, Yer kürəsi üstümüzə yıxılacaq, həyat alt-üst olacaq. Amma deyəsən, elə qiyamət yaxınlaşır. Mən Zelenskini istedadlı şoumen kimi tanıyıram, Yurmala şəhərində konsertlərinə baxmışam. Amma onu prezident kimi təsəvvür edə bilmirəm. Çünki hər adamdan prezident olmaz. Prezident iqtisadiyyatı, siyasəti, bütün ictimai-sosial məsələləri bilməlidir, təcrübəsi olmalıdır, xarici səfərlər, başqa dövlətlərin prezidentləri ilə müzakirələr aparmaq dünyagörüşü olmalıdır. İndi Zelenski bu yükü daşıya biləcəkmi, bacaracaqmı deyə bilmirəm".

Ukraynanın yeni prezidenti ilə şəxsi tanışlığı olmadığını deyən A.Bəşirqızı

yarətinə gedir. Düzdür, dində buyrulub ki, hər müsəlman bu ziyarətə bir dəfə getməyə imkan eləməlidir. Amma mən Həcc burda qazanmağı üstün tuturam. Yəni sözümün canı budur ki, sən öz sahəndə millətin üçün faydalı iş görürsənsə, deməli, xalqın deputatısən. İndi kimlərsə maaşa, şəxsi ambisiyaya görə deputat kürsüsündə oturmaq istəyir. Bizim ən böyük bələmiz da buradadır. Sən öz işində millətin deputatısansa, bunun üçün həftədə iki dəfə gedib oradakı iclasda oturmaq lazım deyil".

Aktyor Elməddin Cəfərov bildirdi ki, özünün siyasətə qoşulmaq niyyəti olmasa da, şou adamının qalib gəlməsini normal qarşılayır: "Avropada istəyərim ki, daha bir nəfər şoumen seçkidə qalib gəlsin. Bunlara normal baxmaq lazımdır. Amerikada Bill Klinton musiqiçi idi, Donald Tramp şoumendir. Zelenski uğurlu "KVN"çi idi, siyasətdə nə dərəcədə uğurlu olacaq, bunu zaman göstərir. Amma özümün siyasətə qoşulmaq fikrim yoxdur".

Əməkdar artist Tahir İmanov isə bildirib ki, başqa ölkənin daxili siyasətinə qarışmaq istəmir: "Zelenskinin fəaliyyətindən xəbərdaram. Onunla festivallarda qarşılaşmışıq. O, KVN-ə bizdən sonra gəlib. Amma başqa ölkənin daxili siyasətinə qarışmaq istəmirəm. Özümə gəldikdə isə siyasətə qoşulmaq fikrim yoxdur. Gözəl sənətim var, sənətimi davam etdirəcəyəm".

□ **Emil SALAMOĞLU,** "Yeni Müsavat"

Ölkə idarə etmək məclis idarə etmək deyil

Zahid SƏFƏROĞLU
zsafaroglu@gmail.com

Ukraynada son prezident seçkiləri yada Uinston Çorçillin məşhur ifadəsini saldı: "Demokratiya mükəmməl idarəçilik sistemi deyil, amma bəşəriyyət hələ ki bundan yaxsısını fikirləşib tapmayıb". Demək, tapmadıqca demokratiyanın sürprizləri də davam edəcək. Ukraynadakı kimi. Söhbət nədən gedir?

Pyotr Poroşenkonun seçki yolu ilə hakimiyyətə gəlib, seçki ilə də getməsi şəxsiz ki, Ukraynanın üstünlüyüdür. Çünki "demokratiyada çarə tükənməz". Ötə yandan, müasir standartlara görə, hakimiyyətin heç olmasa, bir dəfə azad seçkilərlə dəyişmədiyi ölkə demokratik sayılmır və belə ənənənin olmadığı məmləkətlərdə üsyan, inqilab riski böyük olur. Ən təzə nümunə - qonşu Ermənistan.

Yeni komik Vova Zelenskinin 73%-lik parlaq qələbəsi hələ onun parlaq və uğurlu prezident olacağı anlamına gəlmir. Məclis idarə etmək başqa, ölkə idarə etmək başqa. Özü də Ukrayna kimi ağır problemlər girdabında olan, işğalla üzleşmiş, əhalisinin yarıdan çoxu yoxsul olan ölkə. Zelenski isə nə yazıq ki, böyük siyasətdən bixəbərdir. Təxminən Donald Tramp kimi.

Baxın, ABŞ-da sanki prezident yox kimidir. Trampdan prezident qismində daha çox istifadə edirlər, nəinki o, kimsə istifadə edir. Ancaq ABŞ-da digər dövlət institutları və strukturları mükəmməl fəaliyyət göstərdiyi, oturduğu üçün Trampın "yoxluğu" elə də hiss olunmur. Ukrayna isə dövlət dayaqları bərkiməmiş, müstəqillik və suverenlik problemi yaşayan gənc dövlətdir. Necə olacaq onda?

Məsələ də budur ki, gərək hər kəs öz iddiası ilə imkanlarını düzgün hesablaya. Biz əlbəttə ki, Zelenskiyə uğurlar, dost Ukrayna xalqına seçimində yanılmamasını arzu edirik. Amma və lakin...

Sübhətsiz, təzə dövlət başçısı özünə güclü komanda qura, istəsə, xaricdən təcrübəli məsləhətçilər də gətirə bilər. Ancaq dövlət həyatı, milli maraqlarla bağlı elə kritik məqamlar olur ki, - Ukrayna timsalında bunlar mütləq olacaq, - strateji seçimi yalnız prezident, ali baş komandan edə bilər. Ən bəteri isə ölkə rəhbərinin hansısa dairənin, hətta xaricdəki çevrənin siyasi oyuncağına çevrilməsidir. "Sən siyasətlə məşğul olmasan, siyasət sənənlə məşğul olacaq". Belə bir deyim də var.

Daha bir zəruri detal. Zelenski kimi Poroşenko da qərbönlü idi. Əfsus ki, 5 ildə o, ölkədə zəruri islahatlar apara, kriminal oliqarxiyanın, korrupsiyanın kökünü kəsə bilmədi. Halbuki bu işlər üçün ABŞ, Avropa Birliyi ona hər cür dəstək verir, böyük maliyyələr ayırırdı. Poroşenko bir sıra müsbət işlərinə rəğmən, xalqın ondan gözlədiyi əsas işləri görüb onun sevimlisinə çevrilə bilmədi.

Sonuc bəlli. Çox doğru qənaətdir ki, xalq əslində Zelenskinin dəstəkləməkdən daha çox, Poroşenkonun əleyhinə səs verib. Bir politoloqun vurğuladığı kimi, əgər Poroşenkonun rəqibi stul da olsaydı, stul qalib gələcəkdi. Bu, yeni prezidentə də aydın mesajdır ki, işləyə bilməsə, onu da biabırçı faizlə yola salacaqlar...

Maraqlıdır ki, Ukraynada son dövrlər prezident postu tutan şəxslər 1 müddətdən (5 il) artıq öz vəzifəsində qala bilməyiblər: Viktor Yuşşenko, Viktor Yanukoviç (devrilib) və Pyotr Poroşenko. Bu, şəxsiz ki, ən əvvəl ölkədəki vəziyyətin qəlizliyindən qaynaqlanır. Eyni zamanda hakimiyyətdə vərəsəlik prinsipinin olmadığını göstərir.

Sözsüz ki, Zelenski mandatını azad seçkilərdə, halal yolla alıb. Ancaq Ukrayna hələ azad ölkə deyil. Ərazisinin mühüm bir hissəsini (Kırım) Rusiya işğal edib, digər mühüm bir hissəsində (Donbasda) isə yenə Rusiyanın dəstəyi ilə separatçı rejimlər yaradılıb. Zelenskinin ən böyük problemi də sələfi kimi, Donbasla, ərazi bütövlüyü ilə bağlı olacaq. Paralel surətdə o, xalqın rifah halını yaxşılaşdırmalı, iqtisadiyyatı və milli valyutani dirçəltməlidir. Bu problemlərin tək-cə biri istənilən dövlət başçısı üçün çox ağır miras sayıla bilər.

Enerjili Zelenski hətta savadlı və peşəkar komanda qurub, öz ətrafına ən ağıllı köməkçiləri toplasa belə, onların həlli asan olmayacaq. Həm də o səbəbə ki, qonşu və yırtıcı Rusiya güclü, müstəqil Ukraynada maraqlı deyil. Təzə lider Moskvanın altdan-altdan onun işinə pəl vermasına xüsusi-lə hazır olmalıdır. Bu yerdə "Ukraynanın yeni prezidentinə yazığım gəlir" deyən eks-prezident Leonid Kuçmanın sözlərini qəribçiliyə salmağa dəymir...

Müxtəsəri, Zelenskinin 100 günü çox şeyi bəlli edəcək. Hər halda, dəniz suyunun dadını bilmək üçün 1 damla da yetərli olur...

Məlum olduğu kimi, prezident fərmanına uyğun olaraq problemlı kreditlər üzrə kompensasiyaların ödənilməsinə başlanılıb. Çox böyük miqyaslı bir proses olduğundan müəyyən problemlərlə də müşayiət olunub. Vətəndaşlarda xeyli suallar var. "Yeni Müsavat" olaraq bütün bunlara Azərbaycan Banklar Assosiasiyasının eksperti Elman Sadıqovla birgə aydınlıq gətirdik.

- Elman müəllim, prezident fərmanı ilə bağlı hazırda bank sektorunda hansı işlər görülür? Problemlı kreditlər üzrə kompensasiyaların qaytarılması ilə bağlı proses nə yerdədir?

- Hazırda fərmanla bağlı bir sıra işlər başa çatıb. Cənab prezidentin imzaladığı fərman böyük bir əhəmiyyətə malikdir. Həm də məbləğ olaraq böyük məbləğ vəsaitin kompensasiya olaraq verilməsindən söhbət gedir. Məsələnin bir çox riskli tərəfləri var idi. Çünki fərman vətəndaşın bir bankda deyil, bütün banklarda olan borclarının cəmi məbləğini əsas götürür. Bir vətəndaşın bütün banklarda olan borcları 10 min dollardan çox deyilsə, bu kompensasiya verilir. Bu sənədə uyğun olaraq hər bir vətəndaşın bütün banklarda olan borcları hesablanmalı və qərar verilməli idi. Bu kifayət qədər çətin proses idi. Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası bütün prosesi öz üzərinə götürdü. Bütün banklardan gələn məlumatlar Palata tərəfindən emal olundu, araşdırıldı, birləşdirildi. Özləri tərəfindən də bir proqram təminatı işlənilirdi. Həmin proqramlaşdırma əsasında vahid siyahı hazırlandı. Həmçinin şəffaflığı təmin etmək, insan amili ilə bağlı risklərə yol verməmək üçün proqramlaşdırma həyata keçirildi. Subyektiv amillər aradan qaldırıldı. Palata tərəfindən hazırlanan siyahı məhz problemlı kreditlər üçün hazırlanmış portala əlavə olundu. Hər bir vətəndaş həmin portala daxil olaraq, onun üçün hesablanan kompensasiyanın məbləği, həmin vəsaitdən digər gecikən kredit borclarına yönəldilən məbləğlə tanış ola bilər. Əgər vətəndaş bütün kreditlərini tam bağlayıbsa və ya bütün kreditlər ödənildikdən sonra sərbəst qalan vəsait varsa, həmin məbləğ kompensasiya məbləği olaraq göstərilir və bank tərəfindən ödənilir. Əgər vətəndaşın 365 gündən çox gecikən, ödənilməyən krediti varsa, bu fərmana görə həmin vəsaitin də restrukturizasiya olunması barədə məlumat portaldan öz əksini tapıb. Kifayət qədər geniş həcmli bir işdir. İlk mərhələdə əsas məsələ siyahının hazır olması idi ki, Palata bu işin öhdəsindən gəldi. Ancaq problemlər də var idi, ötən 4 ildə vətəndaşlar yaşayış ünvanlarını, telefonlarını, sənədlərini dəyişiblər, xaricə gedənlər olub. Bu vətəndaşları tapmaq da çətin oldu. Bu proses hələ də davam etməkdədir. Palata da məsələyə obyektiv və demokratik yanaşdı. Palata rəhbərliyinin də mövqeyi belə idi ki, fərmanın əhatə etdiyi hər bir vətəndaş bundan yararlanmalıdır, heç bir vətəndaş kənardan qala bilməz. Siyahı hazır olduqdan sonra qeyd etdiyimiz səbəblərdən hər hansı vətəndaşların adı siyahıda tapılma-

"Təxminən 10 gündən sonra kreditlərin restrukturizasiyasına başlanılacaq"

Elman Sadıqov: "Apelyasiya Komissiyası və hər bir bankda işçi Qrupu yaradılıb, vətəndaşların qəbulu həyata keçirilir"

ya və ya başqa problemlər varsa, onlara öz sözlərini demək üçün geniş şərait yaradılıb. Palatada Apelyasiya Komissiyası yaradılıb. Hər bir bankda işçi Qrupu yaradılıb. Hər bir bankda işçi Qrupu üçün xüsusi otaq yaradılıb, orada vətəndaşların qəbulu həyata keçirilir. Palata da əlavə olaraq portal yaradıb, hər bankda bir nəfər məsul şəxs təyin olunub, Palata bütün bu məsələləri həmin şəxs vasitəsilə koordinasiya edir. Apelyasiya Komissiyasına müraciət edən bütün vətəndaşların şikayətləri aidiyyəti banklara yönəldirilir. Həmin banklar vətəndaşların kreditləri ilə bağlı sənədləri portala yükləyirlər, bu iş çox operativ aparılır, 1 iş günü ərzində proses həll olunur. Ondən sonra hazır sənədlər Palatanın portalına yükləndikdən sonra Apelyasiya Komissiyası müvafiq qərar qəbul edir. Hər bir vətəndaşa burada fərdi yanaşılır. Məsələ geniş araşdırılır və qərar qəbul olunur.

- Məbləğ qısa müddətdə sürətli bir iş aparıldı, yüz minlərlə insanın krediti ilə bağlı sənədlər araşdırıldı, siyahı hazırlandı. Bir qədər də bu işin mətbəxinədən danışardınız. Həmin günlərdə orada nələrlə yaşandı?

- Bu, həqiqi mənada nümunəvi bir proses oldu. Bu bənzəri olmayan bir fərmandır. Geniş əhəmiyyətə malik olan belə fərmana dünya ölkələrinin təcrübəsində rast gəlməmişəm. Bu fərmanın icrası da inqilabi bir proses oldu. Bütün aidiyyəti dövlət orqanları səfərbər oldu, hərəsi öz əlindən gələni etdi. Ancaq Azərbaycan Respublikası Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının kollektivi və rəhbərliyinin işinin birbaşa şahidi olmuşam. Onlar gecə-gündüz bilmədən, mart ayında bayram günlərində dincəlmədən işləyiblər. Gecə saat 12-də bizə zəng ediblər, təəccüblənmişik ki, siz dincəlmirsinizmi? Deyirdilər ki, tək vətəndaşlarımız bu fərmandan faydalanmırıq, biz sonra da dincələ bilərik. Bu şəkildə ürəkdən işlədilər, can qoydular, qısa müddətdə belə geniş bir iş gördülər. Üstəgəl, Apelyasiya Komissiyası

sının yaradılması, vətəndaşların hər birinin qəbulu, şikayətlərinə fərdi şəkildə baxılması çox böyük işlərdir. Bunun miqyasını, nə qədər məsuliyyətli yanaşma tələb etdiyini bank işçiləri daha yaxşı bilərlər. Üstəgəl, bu sahədə heç bir müvəccəd təcrübə yox idi, bu bir ilkdir.

- Elman müəllim, fərmanda manatla olan problemlı kreditlər nəzərdə tutulub. O istiqamətdə hansı iş aparılır?

- Bəzən bu məsələni bir qədər qarışdırırlar. Fərman iki hissədən ibarətdir, birincisi dollarla verilən kreditlər üzrə kompensasiya məsələsidir ki, bütün banklardakı borcu 10 min dollara qədər olan şəxslərə hər iki devalvasiya zamanı dəyən ziyan ödənilsin. Bu fərq 2015-ci ilin fevral ayından dekabr ayına qədər 25 qəpik, dekabr ayının 21-dən etibarən 60 qəpikdir. Bu fərmanın birinci hissəsidir, kredit müqaviləsinin bağlanma tarixi ilə bağlı məhdudiyət yoxdur. Kim 2012-ci ildə belə dollar krediti götürübsə, onun qalığı olubsa, kompensasiya ala bilər.

Fərmanın ikinci hissəsi isə manatla kredit götürən, lakin onun ödənilməsi ilə bağlı çətinlik çəkənlər və 365 günə qədər gecikdirənlər üçün 17 min manata qədər olan kreditlərin də restrukturizasiya olunmasını nəzərdə tutur. Lakin burada 2012-ci il yanvar ayının 1-dən etibarən bağlanan kredit müqavilələri nəzərdə tutulur. Bu da təbii, çünki daha öncə bağlanan kredit müqavilələri onsuz da ödənilib. Restrukturizasiya olunan məbləğ kreditin əsas məbləğidir, dəbbə və hesablanan faizlərin bank tərəfindən silinməsi banklara tövsiyə olunub.

- Bu bir tövsiyədir və banklar buna əməl etməyə də bilərlər?

- Bank Assosiasiyasında bank rəhbərləri ilə görüşlər keçirilib və orada bank rəhbərləri də nəzərə alıblar ki, bu cənab prezidentin tövsiyəsidir və vətəndaşlar üçün atılan bir addımdır. O baxımdan banklar bu tövsiyəyə əməl edəcəklər. Palatanın portalında da restrukturizasiya ilə bağlı məsələdə əsas məbləğin restrukturizasiya olunması

adı çıxmayanlar oraya müraciət edə bilərlər. Bu müraciətdə hansı kreditlər götürdüklerini qeyd etməlidirlər və Palata həmin banklara müraciətlər ünvanlayacaq, banklar tərəfindən sənədlər portala yüklənəcək və vətəndaşın kreditinə fərdi yanaşılacaq. Burada narahatlığa əsas yoxdur. Vətəndaş ona kompensasiya düşdüyünü düşünürsə, ancaq adı siyahıda yoxdursa, bununla bağlı çəkinmədən Apelyasiya Komissiyasına müraciət etsin. Burada hər

məsələ. Bu proses 3 gündür başlayıb, mayın 28-nə kimi davam edəcək. Hələ ki vaxt var. Ancaq vətəndaşlar həyəcan keçirməsinlər ki, mayın 28-nə kimi kompensasiyalarını ala bilməyəcəklər. Bu proses davam edəcək, şikayətlərin qəbulu və araşdırılması işi aparılacaq. Burada vaxt bitdi, məsələ bitdi söhbəti yoxdur. Hər bir vətəndaşın haqqı varsa, bu fərmandan faydalanacaq.

- Elman müəllim, ardıcılıq necə qurulub, məbləğ azdan

"Vətəndaş ona kompensasiya düşdüyünü düşünürsə, ancaq adı siyahıda yoxdursa, bununla bağlı çəkinmədən Apelyasiya Komissiyasına müraciət etsin"

çoxa doğru ödənilir, yoxsa...?

- Banklar müxtəlif prinsiplərə əsasən tərtib etdikləri siyahıya görə dəvət edirlər. Bəzi vətəndaşlar rayona köçübsə, həmin filiala yönəldirlər, bəziləri ünvanını dəyişib. Məsələn, bir filialdan 200 nəfər vətəndaşa kompensasiya ödəniləcəksə, onlardan hər gün bir hissəsi dəvət edilir, heç bir ayrı-seçkilik qoyulmur.

- Sonrakı proses nə olacaq? Restrukturizasiya işlərinə nə zaman başlanılması gözlənilir?

- Təxminən 10 gündən sonra fərmanın ikinci hissəsinin icrasına, yəni kreditlərin restrukturizasiyasına başlanılacaq. Ona görə də bankların özlərinin də marağındadır ki, kompensasiyalar ödənilsin, rahat bir şəkildə restrukturizasiya işlərinə baxılsın. Bu prosesdə də banklar SMS vasitəsilə vətəndaşlara müraciət edəcəklər, onları dəvət edəcəklər. Bu prosesin müddəti daha uzundur, bu ilin 31 dekabrına qədər davam edəcək. Vətəndaşlara bir tövsiyəm var ki, banklar tərəfindən gələn dəvətlərdə aktiv olunlar, operativ həll etsinlər. Bu, vətəndaşların özü üçün də müsbət nəticələrə gətirib çıxaracaq. Çünki problemlı krediti olan vətəndaşlar başqa banklardan kredit götürməyə çətinlik çəkirdilər. Restrukturizasiyanın verdiyi imkanlardan faydalanırlar, normal qrafiklə, birinci il güzəşt müddəti olmaqla, 5 il ərzində borcu ödəsinlər. İllik faiz cəmi 1 faiz olacaq. Burada dəbbə pulu da 0,1 faizdən çox ola bilməz. Çox yüngülləşdirici amillər var. Bu müqavilənin şərtləri öncəki müqavilədən qat-qat yüngül olacaq, heç bir halda ağır ola bilməz.

- Kredit borcu pensiya kartından çıxarılan vətəndaşların kredit borcları, eləcə də zəminlərin ödədiyi kredit borcları ilə bağlı məsələ necə həll olunacaq?

- ...

(davamı növbəti sayımızda)

□ Nərgiz LİFTİYEVA,
Fotolar: Elçin ƏKBƏROV
"Yeni Müsavat"

II Dünya müharibəsinin başa çatmasından 74 il ötür. Bu gün də həmin dəhşətli günlərin xatirələri, itkinlərin nisgilləri qəlblərdə yaşayır. II Dünya müharibəsində itkin düşənlərin həyat hekayələri yaddaşlarda yaşayır, onlar haqda ən kiçik xəbər belə böyük ümidin işıltısı kimi görünür. "Bəlkə sağdır", "bəlkə haradadır, uzaq bir ölkədə özü də olmasa təsəlli ola biləcək yadigarı var" kimi suallar düşüncələrdə dolaşır. Böyük Vətən Müharibəsinə Azərbaycanın 640 min nəfər qatılıb. Onların yarısı geri qayıtmayıb. Bu gün də vaxtilə SSR-yə daxil olan respublikalardan II Dünya müharibəsində itkin düşənlərlə bağlı xəbərlər gəlməkdədir. Azərbaycandan səfərbər olunaraq düşmənlə döyüşlərə göndərilən, lakin öldürülməyən insanlar əksər ailələrdə var.

"Yeni Müsavat" redaksiyasında kiçik sorğu zamanı məlum oldu ki, kollektivimizdə də beşəriyyət tarixinin ən qanlı müharibəsinə yollanmış və itkin düşmüş Yardımlı rayonu, Bilnə kənd sakini Mirzalı İmanovun, Tovuzun Vahidli kəndinin sakini Mahal Cəfərqulu oğlu Abdullayevin, Goranboy sakini Pənah Əlirza oğlu Həsənovun, Bakının Balaxanı qəsəbəsindən Məlik Ağahüseyn oğlu Fərəcullayevin, Sabirabaddan Ağamusa Rəcəbovun yaxınları çalışır.

Bes itkin babalarımızı necə axtaraq?

Rusiya Federasiyası Müdafiə Nazirliyi 2012-ci ildə II Dünya müharibəsində həlak olmuş və itkin düşmüş şəxslər

İtkin düşmüş babalarımızı necə axtaraq...

II Dünya müharibəsində həlak olmuş və itkin düşmüş şəxslərlə bağlı elektron məlumat bazası mövcuddur

barəsində arxiv məlumatlarından ibarət İnformasiya Məlumat Bankı - Elektron Arxiv yaradılıb.

www.obd-memorial.ru
<http://www.obd-memorial.ru> ünvanında olan internet resursu SSRİ Müdafiə Nazirliyinin Mərkəzi Arxivinin rəsmi sənədləri və məlumatları əsasında hazırlanıb. Layihənin əsas məqsədi milyonlarla keçmiş sovet vətəndaşına mühari-

bə zamanı həlak olmuş qohumlarının taleyindən xəbər almaq imkanı yaratmaqdır. Rusiya Silahlı Qüvvələrinin Hərbi-Memorial Mərkəzi tərəfindən yaradılan informasiya axtarış sistemi daima yenilənir. Sayta yerləşdirilən məlumatların əsas hissəsini hərbi hissələrdən itkinlərlə bağlı daxil olmuş hərbi sənədlər, itkiləri dəqiqləşdirən (dəfnlər, hospitalar və tibb batalyonları tərəfindən

mənbədən əldə edilmiş bütün ilkin sənədlər yerləşdirilib. Layihə çərçivəsində sayta 17 milyon arxiv sənədi və 30 min hərbi dəfnə bağlı pasport məlumatları yüklənib.

Məsələn, saytda Goranboy sakini, 1941-ci ildə müharibəyə getmiş 1905-ci il təvəllüdü Pənah Əlirza oğlu Həsənovla bağlı məlumatlar yerləşdirilib. Həmin məlumatlarda Pənah Həsənovun 1942-ci ilin fevralında itkin düşdüyü göstərilir. Amma xidmət etdiyi hərbi hissə, harada itkin düşməsi haqda məlumatlar dəqiqləşdirilməyib. Saytda itkinlərin yaxınlarının müraciətləri üçün də imkanlar var. Həmin imkanlardan istifadə etməklə məlumatların dəqiqləşdirilməsi də mümkündür. İstənilən istifadəçi həmin resursun imkanlarından istifadə etməklə II Dünya müharibəsində itkin düşmüş qohumları və babaları barədə real sənədlərlə tanış ola bilər. Məlumatlar periodik olaraq sayta əlavə edilir. 1998-ci ildə Rusiya Hərbi Qüvvələrinin Baş qərargahının arxiv materialları əsasında II Dünya müharibəsi zamanı SSRİ-nin itkiləri hesablanıb. 4 illik müharibə-

də sovet ordusunun 10 milyon 700 min əsgəri həlak olub. Azərbaycan xalqı II Dünya müharibəsində həm döyüş meydanlarında, həm də arxa cəbhədə əsl şücaət göstərib. 1941-1945-ci illərdə Azərbaycandan sovet ordusu sıralarına 640 min nəfər səfərbər edilərək cəbhəyə göndərilib. Onların 300 mindən çoxu geri qayıtmayıb. Ötən illərdə müharibə getmiş ölkələrdə həlak olmuş azərbaycanlı oğullardan bəzələrinin qəbirləri də tapılıb. II Dünya müharibəsində Moldova Respublikası ərazində həlak olmuş və itkin düşmüş sayılan 206 nəfər azərbaycanlı döyüşçünün dəfn olunduğu yer aşkarlanıb. Bundan başqa, Slovakiya ərazisində həlak olmuş, aldığı yaralardan dünyasını dəyişmiş və burada dəfn edilmiş 63 min 382 sovet hərbiçisi arasında 281 azərbaycanlının olduğu müəyyənləşmişdi. II Dünya müharibəsində itkin düşmüş və həlak olmuş azərbaycanlılarla bağlı Respublika Vətənlər Təşkilatı çoxcildlik hazırlayıb. Kitabın 20-yə yaxın cildi işıq üzünə görüb. Kitabda yer alan məlumatların elektron versiyası da hazırlanacaq.

□ E.MƏMMƏDLİYEV,
"Yeni Müsavat"

Metropoliten şikayətçilərin ittihamları qarşısında susur

Qurum medianın da sorğusunu cavabsız qoyur, qanunvericilik isə imkan verir ki...

Ötən sayımızda növbəti dəfə "Bakı Metropoliteni" QSC-nin bir qrup əməkdaşının metro rəhbərliyinə qarşı sət ittihamlarını dərc etdik. Bu dəfə də uzun müddətdir metropolitenə çalışan işçilər metroda baş verən qanunsuzluqlardan danışır, sət ittihamları səsləndirdilər. Onlar bildirdilər ki, metro rəhbərliyi təhlükəsizlik qaydalarını kobud surətdə pozur, maşinistlərin istirahət hüququnu əllərindən alır və metroda avadanlıqların saxlanması, maşinistlərin sözlərinə görə, onlara qanundankənar təlimatlar verilir ki, bu da son nəticədə metroda ciddi qəzalarla nəticələnə bilər.

Bütün bu ittihamlara cavab almaq üçün yazı dərc olunmazdan öncə "Bakı Metropoliteni" QSC-yə müraciət etdik. Lakin sorğumuza hələ də cavab verilməyib.

Qeyd edək ki, həmin şikayətçilər redaksiyamıza ötən ay da gəlib, metropoliten rəhbərliyinə qarşı sət ittihamları səsləndirmişdilər. Bildirmişdilər ki, hazırda metroda vəziyyət o qədər acınacaqlıdır ki, hər an ciddi qəza baş verə bilər. Buna səbəb kimi ilk növbədə texniki qaydaların pozulmasını göstərmişdilər, daha sonra isə

bildirmişdilər ki, rəhbərlik maşinistlərin sayını azaldıb ki, bu da başqa bir problemdir. Onların sözlərinə görə, maşinistlərin sayının az olması səbəbindən işçilər gecə 3-4 radələrində işə gəlməli olurlar. Yuxulu halda qatarı idarə etdikləri üçün tez-tez stansiyaları keçib, sənişlər üçün çətin vəziyyət yaradırlar. Təkcə mart ayında maşinistlər yuxusuzluq səbəbindən bir neçə dəfə stansiyada saxlanmadan keçiblər...

Artıq bir aydan çox zaman keçsə də, həmin zaman gün-

dərdimiz sorğuya da metropoliten tərəfindən cavab verilməyib. Ekspertlər bildirirlər ki, bu cür halda jurnalistin sorğusuna cavab verməyə vermək hüququ var.

İnzibati Xətalər Məcəlləsinin 382-ci maddəsində bununla bağlı detallı şəkildə hər

bir şey qeyd olunub. Maddənin birinci hissəsində göstərilir ki, qanunla müəyyən edilmiş müddətdə jurnalist sorğusuna cavab verməyə görə 200 manatdan 300 manata qədər cərimə tətbiq edilir. Maddənin ikinci hissəsində isə verilir ki, qanunla qorunan informasiya-

lar istisna olmaqla, jurnalist informasiyanın verilməsinə məhdudiyyətlər qoymağa və ya informasiya verilməsindən imtina etməyə görə isə 300 manatdan 500 manata qədər cərimə nəzərdə tutulur.

Hüquqşünas Əsəbəl Mustafayev bildirib ki, informasiya sorğusuna, suala cavab verilmədiyi halda jurnalist məhkəməyə müraciət edə bilər. Çünki məmur jurnalistin sorğusuna cavab verməlidir:

"Verməyibse, İnzibati İqtisad Məhkəməsinə müraciət edib, məhkəmə qərarı ilə cavabvermə öhdəliyini onun boynuna qoydurmaq olar. Məhkəmə qərarını icra etmədiyi halda, artıq onun barəsində cinayət işi qaldırmaq olar. Yəni hüquqi baxımdan istiqamət budur".

Media eksperti Zeynal Məmmədli "Yeni Müsavat"a bildirib ki, metropolitenin bu cür davranışı təkcə mediaya deyil, bütün ictimaiyyətə, sənişlərə sayğısızlıqdır:

"Burada media hüququnun pozulması məsələsi də var. Əgər tələb əsaslandırılıbsa, təcili formada, əsaslandırılmayıbsa, 1 həftə ərzində onlar məlumat verməyə borcludurlar. Bu, mediaya sayğısızlıqdır və onlar anlamalıdır ki, hərəkətləri bütöv auditoriyaya və Azərbaycan vətəndaşlarına sayğısızlıqdır. Sadəcə olaraq, media bunu ictimaiyyətə açıqlamalıdır.

Təbii ki, heç bir təhqirdən söhbət gedə bilməz. Sadəcə olaraq, olay olduğu kimi işıqlandırılmalıdır ki, belə bir məsələ var və buna şikayət olunduğu qurum cavab vermür. Metropolitenin mətbuat xidməti var və toxunulan məsələ hər kəs üçün önəmlidir. Çünki hər kəs metrodan istifadə edə bilər. Həssas yanaşmaq onların boynunun borcudur. Həmin qurumun nümayəndələri mediaya bu cür münasibət bəsləməklə, həm də o metro qatarına minən hər bir vətəndaşa sayğısızlıq edirlər. Əllərində hansı əsaslı səbəb var ki, onlar, ümumiyyətlə, reaksiya vermirlər? Ən azından bunu açıqlamalıdır ki, cavab verməmələrinin səbəbi nədir? Cavabı nə zaman verəcəklər? Heç olmasa cavab verməli idilər ki, dolğun cavab üçün komissiya yaradılıb və onlar bu ittihamlara cavab verəcəklər. Əgər onlar bunun araşdırıldığını, cavabın verilmədiyini demirlərsə, bu, çox ciddi məsələdir. Ümumiyyətlə, söhbət təkcə metropolitendən getmir. İstənilən dövlət qurumuna, ictimaiyyətə daxil olan özəl quruma da bu, aiddir. Onlar bu mənada bilməlidirlər ki, media sorğu verirsə, buna cavab yoxdursa, bu, vətəndaşlara, mediaya sayğısızlıqdır. Eyni zamanda bu cür davranış medianın peşəkar borcunu yerinə yetirmək şansının əlindən alınmasıdır".

□ Əİ RAİS,
"Yeni Müsavat"

“Çayın vətəni”ni qana bulayan kimdir?

İŞİD-in üzərinə götürdüyü terror aktının doğurduğu cavabsız suallar

Aprelin 21-də Şri-Lankada kilsə və hotellərdə törədilən silsilə partlayışlar nəticəsində ölənlərin sayı 359 nəfərə çatıb. Hadisədən dərhal sonra 290 nəfərin öldüyü və 500 nəfərin yaralandığı terror hücumunda ölənlərin sayı yaralıları hesabına artır.

Xatırladaq ki, aprelin 21-də pasxa bayramı zamanı Şri-Lankada silsilə partlayışlar törədilib. Daha bir partlayıcı qurğu isə aprelin 22-də Kolombo şəhərində yük maşınında aşkarlanıb və zərərsizləşdirilib. Səhiyyə Nazirliyinin məlumatına görə, həlak olan 41 insanın cəsədi hələ də tanınmamış qalır. Faciə ilə əlaqədar aprelin 23-ü ölkədə matəm günü elan edilib. Hadisə ilə əlaqədar olaraq 24 nəfər saxlanılıb.

Partlayışlara görə məsuliyyəti İŞİD terror təşkilatı öz üzərinə götürüb. İŞİD-in təbliğat agentliyi “Amaq”ın yaydığı açıqlamada bildirilir ki, hücumların hədəfi koalisiya ölkələrinin vətəndaşları və Şri-Lankadakı xristianlardır. Ancaq İŞİD terror hücumunun məsuliyyətini üzərinə alsada, bunu necə və hansı vasitə ilə törətdiyini açıqlamayıb.

Hadisədən dərhal sonra yerli hökumət rəsmiləri terror aktına görə “Milli Tövhid Camaatı” (MTC) təşkilatını ittiham etsə də, təşkilat hücumun məsuliyyətini üzərinə götürməyib. Lakin rəsmilər hələ də MTC-ni ittiham edir və bununla bağlı bir sıra səbəblər də göstərilir. Şri-Lankanın müdafiə naziri parlamentdə etdiyi çıxışında bildirib ki, əldə olunan ilkin sübutlar göstərir ki, terror “Milli Tövhid Camaatı” tərəfindən törədilib və Yeni Zelandiyada mart ayında törədilmiş terrora cavab məqsədi daşıyıb. Nazir bildirib ki, terror hücumunu törədənler daha əvvəl Şri-Lankanı tərk edib və bir müddədən sonra geri qayıdan şəxslərdir. Eyni zamanda o, ölkə xaricində İŞİD-ə qoşulmuş şəxslərin nəzarət altında olduğunu da qeyd edib.

Artıq bu iddiaya Yeni Zelandiyadan cavab gəlib. Rəsmi Vellinqton Şri-Lanka terrorunun Yeni Zelandiya hadisələri ilə əlaqəsinin olmadığını bildirib. Lakin indi şübhəli iki təşkilat var. İŞİD hücumun məsuliyyətini öz üzərinə götürsə də, bunu kimlərin və necə törətdiyini açıqlamır. Bu isə şübhə yaradır. Çünki son illərdə dünyanın bütün nöqtələrində baş verən hücumları bir qayda olaraq İŞİD öz üzərinə alır.

Mümkün ehtimal budur ki, MTC və İŞİD arasında bağ var və birinci bunu İŞİD-in sifarişli ilə törədib. İndi isə ölkə daxilində

daha genişmiqyaslı təqib və təzyiqlərdən qorunmaq üçün terror hücumunu İŞİD öz üzərinə götürür.

Terror aktını törədən “Milli Tövhid Camaatı” təşkilatı barədə geniş məlumat yoxdur. Hind mediasının yazdığına əsasən təkfirçi İslam ideologiyasına məxsus olan bu camaat haqqında ötən il qədər demək olar ki, gizli qalıb. Bu təşkilatın “Şri-Lanka Tövhid Camaatı”ndan ayrılaraq qrup olduğu ehtimal edilir. Ötən il isə MTC Şri-Lankada bəzi buddist heykəllərinə hücumla gündəmə gəlib. Ancaq MTC-nin “Şri-Lanka Tövhid Camaatı”ndan ayrılması ilə haqda da ciddi dəlillər yoxdur. BBC-nin məlumatına görə, “Şri-Lanka Tövhid Camaatı” Hindistanda fəaliyyət göstərən “Tamil Nadu Tövhid Camaatı” təşkilatının qolu hesab olunur. MTC-nin rəhbərinin Məhəməd Zahran adlı şəxs olduğu ehtimal olunur.

Qeyd edək ki, dünyada yüksək keyfiyyətli çay növləri ilə məşhur olan ada ölkəsi Şri-Lankanın 21 milyon əhalisi var. Şri-Lanka əhalisinin 9,7 faizini müsəlmanlar təşkil edir. Yerdə qalan əhali buddist və xristianlardır.

Şri-Lanka terroru ilə bağlı ən şübhəli məsələlərdən biri də terror aktı barədə yerli təhlükəsizlik orqanlarının xəbərdar olub, lazımi tədbirlər görmədiyini haqda iddialardır. Terror aktından dərhal sonra media xarici ölkələrin xüsusi xidmət orqanlarının terror təhlükəsi ilə bağlı Şri-Lanka təhlükəsizlik orqanlarını məlumatlandırdığı, ancaq sonuncuların məsuliyyətsiz yanaşdığı haqda yazılıb. Hətta Şri-Lanka baş naziri hüquq-mühafizə orqanlarının məsuliyyətsizliyi ilə bağlı istintaqın başladığı haqda açıqlama yayıb. Hökumət sözcüsü Rajitha Senaratne jurnalistlərə bildirib ki, terrordan əvvəl xarici ölkə kəşfiyyat orqanlarından bəzi xəbərdarlıq siqnalları alınıb. Eyni zamanda

əlavə edib ki, bu xəbərdarlıqlar müvafiq qurumlara verilməyib.

Ancaq ötən gün ABŞ-ın Şri-Lankadakı səfiri bildirib ki, onlardan hər hansı xəbərdarlıq olmayıb. Hindistan kəşfiyyatının isə hadisədən 2 saat əvvəl Şri-Lanka kəşfiyyatını məlumatlandırdığı iddia olunur. Ancaq belə görünür ki, Şri-Lanka təhlükəsizlik orqanlarında hansısa formada xəbərdarlıq siqnalı olub. O da məlum olub ki, hazırda Şri-Lankada prezident və baş nazir arasında ciddi rəqabət olduğu üçün bu hadisə həm də dövlət içərisindəki siyasi mübarizəni də şiddətləndirəcək.

Şri-Lanka rabitə naziri Harin Fernando aprelin əvvəlində ölkə polisi rəisinin xəbərdarlıq məlumatını twitter hesabından paylaşmış. Sənəddə MTS-nin adı qeyd olunur, eyni zamanda təşkilatın kilsələrə, eləcə də Hind Ali Komissarlığına hücumla hədəf rəqabəti üzə çıxarıb. Bundan başqa, Şri-Lanka hökuməti terror aktında xarici təşkilat izi axtarır. Çünki yerli rəsmilər hesab edir ki, bir təşkilat bu hadisəni törədə bilməzdi, mütləq xaricdən dəstək olub. Ancaq indi onu sübut etmək lazımdır. Bu isə hələ çox zaman alacaq.

Çünki hadisənin kökündə həm də uzun illərə dayanan etnik-dini münaqişə durur.

Qeyd edək ki, Şri-Lankada etnik-dini münaqişənin 70 ildən çox yaşı var. 1948-ci ildə ada müstəqil olduqdan sonra ölkə əhalisinin 12 faizini təşkil edən Tamil xalqı müstəqilliyin verdiyi siyasi hüquqlardan yararlanı bilməyib. Bu isə bölücülüüyü dərinləşdirib. Ölkənin rəsmi dili Sinhala dili elan olunub. Əvvəlcə etnik münaqişə kimi başlayan hadisələr zamanı 1957-58-ci illərdə toqquşmalarda 300 Tamil öldürülüb. Eynilə Hindistanda olduğu kimi dərinləşən buddist-müsəlman toqquşmaları getdikcə dərinləşib.

Ümumilikdə Şri-Lankada 1981-2009-cu illərdə davam edən toqquşmalar nəticəsində bəzi rəqəmlərə görə 70, bəzilərinə görə isə 100 min insan ölüb. İlk dəfə “kamikadze kəmərinə” də “pələnglər” istifadə edib. Nəhayət, 2009-cu ildə hökumət tamillərə qarşı başladığı genişmiqyaslı əməliyyatlar nəticəsində qruplaşmanın əyalətdəki, ümumiyyətlə, Şri-Lankadakı hərbi varlığına son qoyub. Bu əməliyyatlar zamanı 40 min Tamil öldürülüb. Bu hadisələr ölkədə radikalizm və etnik-dini nifrəti daha da dərinləşdirə bilər.

□ Kənan RÖVŞƏNOĞLU,
“Yeni Müsavat”

İlhaq olunmuş əraziyə Trampın adının verilməsi təhlükə yarada bilər

Politoloq: “Bu, mənfi presedent kimi bütün dünyaya yayılır və müasir dünya nizamını pozar, xaosa gətirib çıxarar”

Israilin baş naziri Benyamin Netanyahu çərşənbə axşamı Golan yüksəkliklərində strateji yayla üzərində İsrailin suverenliyini tanımasına minnətdarlıq əlaməti olaraq, yeni bir icmaya ABŞ prezidenti Donald Trampın adının verilməsini istədiyini bildirib.

İsrail 1967-ci il müharibəsində Golan yüksəkliklərini Suriyadan ələ keçirib. Bu ilhaq beynəlxalq səviyyədə tanınmayıb. Tramp İsrailin Golan üzərində suverenliyini tanıyan fərmanı ötən ay imzalayıb. Digər dünya dövlətləri ABŞ-ın bu addımını dəstəkləməyib.

İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu Golan yaydığı video bəyanatında “prezident Trampın tarixi qərarını israilliləri çox təsirəndirib” deyib.

Netanyahu Yəhudi Pasxa bayramından sonra “hökumətə prezident Donald Trampın adının Golan yüksəkliklərində yeni bir icmaya verilməsinə dair qətnaməni təqdim edəcəyini” fikirlərinə əlavə edib.

Xatırladaq ki, ABŞ prezidenti Donald Tramp İsrailin Golan yüksəklikləri üzərində suverenliyinin tanınmasına dair 25 mart 2019-cu ildə fərman imzalayıb. Trampın Golan yüksəklikləri ilə bağlı addımı 2017-ci ilin dekabr ayında ABŞ-ın fələstinlilərin də iddia etdiyi mübahisəli şəhərlə bağlı on illərdə yürütdüyü siyasətini pozaraq, Qüds İsrailin paytaxtı kimi tanınması qərarından sonra atılıb.

İsrail bundan başqa bildirib ki, ABŞ prezidentinə təşəkkür əlaməti olaraq, Qüdsün Qərb Divarı yaxınlığında təklif olunan qatar stansiyasına onun adını vermək niyyətindədir.

Politoloq Qabil Hüseynli “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, İsrail baş nazirinin bu hərəkəti siyasi avantürizmdir. Bu, nəinki beynəlxalq hüquq normalarının tapdanmasıdır, üstəlik, neoimperialist siyasətinin yeni formada, həm də çox acı bir formada təkrarıdır: “Netanyahunun bu addımına BMT münasibət bildirməlidir. Dünya ictimaiyyəti bu hərəkəti pisləməlidir. Çünki işğal olunmuş bir əraziyə dövlət rəhbərinin adının verilməsi mənfi presedent kimi bütün dünyaya yayıla bilər və müasir dünya nizamını poza, xaosa gətirib çıxara bilər”.

Politoloq onu da dedi ki, ilhaq edilmiş əraziyə ABŞ prezidentinin adının verilməsi həm də gülüncdür. Əgər Donald Trampın adının ilhaq olunmuş əraziyə verilməsini müsbət qarşılasa, bu, ABŞ-ın dünyada liderlik imicinə ciddi zərbə olacaq: “ABŞ prezidentləri olmuş bir çox siyasətçilərin adı dünyaya töhfə verən böyük fondlara, mərkəzlərə, universitetlərə verilib. İndi ABŞ-ın prezidentinin adının işğal olunmuş, ən yaxşı halda mübahisəli bir əraziyə verilməsi ilk hadisədir və ABŞ-ın nüfuzuna, imicinə zərbə olmaqla yanaşı, fəvqəldövlətli gülüş obyektinə çevirə bilər. Ona görə də Donald Tramp gərək bunları nəzərə alsın və adının həmin əraziyə verilməsinə mənfi münasibət bildirsin. Lakin mənə, Tramp bunu etməyəcək. Çünki Tramp o qədər də dərin düşünen siyasətçi deyil”.

□ Etibar SEYİDAĞA,
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

İşğalçı Ermənistanın Azərbaycana qarşı təxribatları artıq beynəlxalq miqyas almaqdadır. Belə ki, BMT-yə təqdim olunan hesabatı zamanı İrəvanın Dağlıq Qarabağı da "ərazi" kimi təqdim etmək cəhdi bundan xəbər verir.

Qeyd edək ki, Milli Məclisin sonuncu plenar iclasında bununla bağlı məlumat verən deputat Azay Quliyev rəsmi qurumları hərəkətə keçməyə çağırırdı. Təəssüf doğuran hal budur ki, işğalçı ölkə bu təxribatçı addımına BMT kimi nüfuzlu beynəlxalq qurumu da alət etməyə çalışıb və qismən buna nail olub. BMT-nin işğalçı Ermənistanla bağlı qəbul etdiyi qətnamələr üçüncü onillikdir kağız üzərindədir. Lakin işğalçıya öz yerini göstərmək, ona qarşı sanksiyalar tətbiq etmək əvəzinə, BMT Ermənistanın cəfəng iddialarına meydan verir ki, bu da təəssüf doğurur. Artıq Azərbaycan XİN məsələyə reaksiya verib və bəyanatını yayıb. Ancaq beynəlxalq təşkilatların davamlı şəkildə erməni yalanlarına yer ayırması, yaxud işğal olunmuş ərazilərə Avropanın ali təşkilatlarının təmsilçilərinin səfərlər etməsi təsadüf sayıla bilməz. Elə bu günlərdə Avropa Şurası rəhbərliyi Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla görüşdə ermənipərəst mövqeyi ilə Azərbaycanda qıvcıq yaratmışdı.

Belə bir durumda aparılan danışıqların perspektivinə inanmamaq üçün əldə kifayət qədər əsaslar var. Xüsusilə də Rusiyanın Qarabağ məsələsində fəallaşmasında şübhəli məqamlar olduğu söylənilir. Belə yanaşma var ki, Rusiya prosesi tam nəzarətdə saxlamağa çalışdığı üçün Moskva-da görüş keçirmək təşəbbüsü ilə çıxış edib. Adının çəkilməsini istəməyən məlumatlı mənbənin sözlərinə görə, Paşinyan fəaliyyəti boyu bir taktika seçib, onun keçirdiyi görüşlərin əksəriyyəti təkbətək baş tutub. Ola bilsin ki, Moskva Paşinyana etibar etmir və onun görüşləri təkbətək keçirməyə üstünlük verməsi Moskvanı narahat edib. Şübhələr var ki, Rusiya onun iştirakı olmadan Ermənistanın Azərbaycanla hansısa razılığa gələ biləcəyindən ehtiyatlanır.

Mənbəmiz bir məqama da diqqət çəkdi: "Robert Köçeryan və ya Serj Sərkisyan Qara-

bağ danışıqlarını aparanda Moskva indiki qədər keçirilən görüşlərdən narahat olmurdu. Hər halda, bildirdi ki, nə Köçeryan, nə də Sərkisyan Moskvanın çəkdiyi xətlərdən kənara çıxmıyacaq, görüşdən sonra da aparılan müzakirələr barədə Rusiyaya hesabat verəcək. N.Paşinyana isə Rusiya etibar etmir. Üstəlik, Ermənistanın baş naziri keçirilən ikitərəfli görüşlərin əsas vaxtını təkbətək keçirməyə çalışır. Ona görə də Moskva düşünür ki, "amerikapərəst baş nazir Rusiyanın arxasından hansı işləri qarşıdır. Paşinyan da başa düşür ki, təkbətək danışıqlara üstünlük verməsi Rusiyanı qıcıqlandırır. Çünki Rusiya sonda "ofsayd"da qalacağından ehtiyat edir".

Rusiya Ermənistan rəhbərliyini cəzalandırmaq istəsə də, hələlik gözləmə mövqeyindədir. İstisna deyil ki, Kremlin Azərbaycanın mövqələrinin güclənəcəyindən ehtiyatlandığı üçün İrəvana açıq şəkildə basıq göstərmir. Elə Rusiyanın öz qırcılarını Ermənistanda yerləşdirmək istəyi də İrəvana təzyiqlik və ölkənin oyuncaq dövlət statusunda saxlanması cəhdinin tərkib hissəsidir. Moskva İrəvanda anti-Rusiya ab-havasını yaxşı bildiyi üçün orada mövcudluğunu saxlamağa üstünlük verir.

Belə bir durumda Azərbaycan-Türkiyə hərbi əməkdaşlığının möhkəmləndirilməsi istiqamətində atılan addımlar sözsüz ki, milli maraqlarımız baxımından çox əhəmiyyətli dir.

Mayın 1-dən 3-dək ölkəmizdə keçiriləcək "Mustafa Kamal Atatürk-2019" Azərbaycan-Türkiyə birgə taktiki təlimlərində istifadə olunacaq silah, hərbi və xüsusi texnika nümunələrinə baxış keçirilib. Müdafiə Nazirliyindən bildirilib ki, təcrübəli mütəxəssislər tərəfindən şəxsi heyətə hərbi texnikaların istismarı, tətbiqi, döyüş və digər imkanları barədə məlumatlar çatdırılıb. İki ölkə arasında imzalanmış hərbi əməkdaşlıq haqqında sənədlər əsasən keçirilən birgə təlim-

Qarabağ

Azərbaycan və Türkiyədən Ermənistanla Qarabağ mesajı

Qondarma "erməni soyqırımı" ərəfəsində birgə hərbi təlimlərin keçiriləcəyi barədə məlumatın yayılmasının pərdəarxası; **ekspert:** "Qarabağın terror yuvası olması bəyanatları zaman-zaman səsləndirilib, amma beynəlxalq qurumlar buna reaksiya verməyiblər..."

lərdə iki ölkə ordularının şəxsi heyəti, zirehli texnikası, artilleriya qurğuları və minaatanları, Hərbi Hava Qüvvələrinin döyüş və nəqliyyat helikopterləri, həmçinin hava hücumundan müdafiə və zenit-raket bölmələri iştirak edəcək. Bəzi müşahidəçilər bu təlimlərin həm də bölgədəki destruktiv qüvvələrə, işğalçılara xəbərdarlıq olduğunu güman edirlər.

Ermənişünas alim Qafar Çaxmaqlı "Yeni Müsavat"a bildirdi ki, Azərbaycanla Türkiyənin birgə təlim keçməsi yeni məsələ deyil: "Qeyd olunduğu kimi, bu təlimlər hər hansı ölkəyə qarşı qəbul edilənməlidir. Ermənistanda bununla bağlı narahatlıq ondan ki, son zamanlar bu ölkə təcavüzkar niyyətlərindən doğan qorxunun təsiri altındadır. İşğalçı ölkə hər an Azərbaycanın öz torpaqlarını azad etmək üçün əməliyyatlara başlayacağından əndişəlidir. Strateji müttəfiqin onu nə dərəcədə müdafiə etməsinə arxayın olmaq üçün müəyyən tədbirlər görür. Rusiya Ermənistanı heç zaman tək buraxmayacağını nümayiş etdirmək üçün qırcı təyyarələrin burada yerləşdirəcəyini deyir. Bunu Azərbaycan və Türkiyəyə mesaj da he-

sab etmək olar".
Təbii olaraq Ermənistan Türkiyənin bu prosesə qoşula biləcəyindən çox ehtiyatlanır. Bir neçə gün öncə Türkiyə XİN başçısı Mövlud Çavuşoğlu Ermənistanın Azərbaycan ərazilərini işğaldan azad etməli olduğunu növbəti dəfə bəyan etdi. Bunun ardınca hərbi təlim qərarının verilməsi sözsüz ki, düşməni əndişələndirir. Azərbaycanın işğal altındakı ərazilərdən narkotik ticarəti və terrorçu birləşmələrin hazırlanması məqsədilə istifadə edildi-yi də faktıdır.

Q.Çaxmaqlı deyir ki, Türkiyə ilə nə qədər yaxşı münasibətlər olur-olsun, yenə Rusiya Ermənistanı əzdirməz: "Qarabağın terror yuvası olması bəyanatları zaman-zaman səsləndirilib, amma beynəlxalq qurumlar buna heç bir reaksiya verməyiblər. Hətta PKK-nın burada düşərgəsinin olduğu barədə də məlumatlar yayılıb. Nəzarətsiz zona olan işğal ərazisindən narkobiznes üçün istifadə olunduğu da dəfələrlə qeyd olunub. Amma bu qanunsuz və cinayətkar fəaliyyətlərin üstünə qararlı şəkildə gedilməyib. Baxın, bu günlərdə Türkiyənin xüsusi xidmət orqanları ortaya fakt qoydu ki, PKK-PYD terror

təşkilatının içində erməni birliyi var. Onların toplantısından fotoslar yayıldı. Biz Qarabağda var olan terrorçu PKK-çı düşərgədən dünyanı inandıracaq nə məlumat verməmişik? Və yaxud bu plantasiyalı hansınsa görüntülərini yaymışıqmı? Dünyanı ayağa qaldıracaq hansı tədbirləri görmüşük? Bəzi məsuliyətsiz politoloqların yalan və uydurma cizməqaraları bu işin ciddiliyinə xələl gətirir. Ermənistan ciddi düşməndir. Onunla bağlı hər hansı fəaliyyətimiz istər siyasi, istər ideoloji, istərsə hərbi anlamda dəqiq, ölçülü-biçili və ciddi olmalıdır".

Bu arada ABŞ-ın Xarici siyasət şurasının baş elmi əməkdaşı Stiven Blank "Vaşinqton Tayms" qəzetində Ermənistanı ifşa edən yazı dərc etdirib. Yazıda qeyd olunub ki, bu yaxınlarda Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyanın "müharibə və yeni ərazilər ələ keçirmək" barədə çağırışları onsuz da kövrək sayılan sülh prosesinə daha çox zərər vurur. "Belə bəyanatlar müharibənin yenidən başlanmasına təkan verə bilər ki, buradan Ermənistanın qalib çıxacağı şübhə doğurur. Bütün bunlar Ermənistan üçün böyük bədbəxtliklərə və iqtisadi fəlakətə

gətirib çıxaracaq" - müəllif yazıb. İşğalçı ölkə üçün çıxış yolu da göstərilib: "Əgər Ermənistan həqiqətən faydalı nəticələr əldə etmək istəyirsə, daxili tərəqqinin ilkin şərti sayılan, münaqişənin iki tərəf üçün məqbul hesab olunan həlli yoluna razı olmalı və Erməni milli komitəsi kimi əlovlu millətçi lobbilərin fəaliyyətini ram etməlidir".

Göründüyü kimi, Ermənistanın düşdüyü quyudan çıxmaq iqtidarında olmadığını bizdən uzaqlarda da deyirlər. Bundan əvvəl ABŞ-ın yüksək rəsmisi Con Bolton da Ermənistanda olarkən bu ölkənin rəhbərliyini tarixi şablonlardan əl çəkməyə, qonşularla normal münasibətlər qurub normal həyata qayıtmağa çağırırmışdı. Lakin N.Paşinyan bundan sonra "Bolton mənim adımdan danışa bilməz" cavabını verdi və hərbi ritorikaya güc verdi. ABŞ mediasındakı yazının məhz indiki ərəfədə, "erməni soyqırımı" iddiaları ilə bağlı şouların keçirildiyi 24 apreldə yayılması da ermənilərə ciddi cavabdır. Eyni zamanda Azərbaycan-Türkiyə hərbi təlimləri ilə bağlı məlumatın tirajlanması da ermənilər üçün "soyuq duş" effekti verən hadisədir.

Ölkə ərazisində məişət tullantılarının günbəgün artması halları müşahidə olunur. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyi buna qarşı mübarizə aparıb, məişət tullantılarının atalarını cərimələsə də, problem öz həllini tapmır. Xüsusilə də bölgələrdə bu problem daha qabarıq formadadır. Ölkənin müxtəlif rayon və kəndlərində məişət tullantılarının daşınması sistemi mövcud olmadığı üçün insanlar məcbur qalıb, zibillərini küçələrə, çaylara, göllərə, meşələrə atırlar. Bu isə ümumilikdə mövcud vəziyyəti daha da ağırlaşdırır.

Bakıda zibil konteynerləri quraşdırılıb, icra hakimiyyətləri tərəfindən daşınsa da, bölgələrdə bu iş də zəif təşkil olunub. Elə ərazilər var ki, orada ümumiyyətlə zibil daşınması mədəniyyəti hələ formalaşmayıb. Bu günlərdə redaksiyamıza Qəbələ rayonu Yenigicə kəndinin girişində çəkilmiş foto göndərilib. Məlumat üçün qeyd edək ki, Yenigicə müalicəvi İsti su tuzim kompleksinin yanında yerləşir. Turizmin inkişafı istiqamətində dövlət tərəfindən xeyli addımlar atılır. Bunun nəticəsi olaraq ölkəyə turist axını durmadan artmaqdadır. Bəs belə olduğu halda ətraf mühitin çirklənməsinə nə üçün göz yumulur?

Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri İradə İbrahimova "Yeni Müsavat"a bildirib ki, son 3 ay ərzində nazirlik tərəfindən fiziki və hüquqi şəxslərə 157 akt tərtib olunub:

"Bu tullantıların yığılması üçün məcburi göstərişlər verilib. Məsələn, bu yaxınlarda məlumat aldıq ki, çayın kə-

Bölgələrdə zibillik problemi - hansı tədbirlər görülməlidir?

Bəzi rayonlarda zibillər daşınmadığı üçün təhlükəli vəziyyət yaranıb...

narında zibillik sahə yaranıb. Nazirliyin əməkdaşları həmin ərazini məcburi göstərişlə təmizlədirdilər. Yeni məqsədimiz o deyil ki, insanlar dərhal cərimələyək. İlk növbədə biz göstəriş veririk ki, ətrafı zibillikdən təmizləyin. Nə üçün biz ətraf mühitə qarşı bu qədər biganə münasibət bəsləyirik? Ətraf mühitə öz evimiz kimi baxmalı, bu cür münasibət göstərməliyik. Nazirliyə mə-

işət tullantıları atılaraq ərazinin çirkləndirilməsi ilə bağlı məlumatlar daxil olduqda, həmin bölgələrdə olan əməkdaşlarımız tərəfindən bələdiyyələrə göstəriş verilir. Nəticədə operativ surətdə ərazi tullantılardan təmizlənir. Ancaq bu, o demək deyil ki, ərazi çirkləndirilməli və biz məcburi göstəriş verməliyik, onlar da təmizləməlidir. Gərək hər kəs öz işinə məsuliyyətlə yanaşsın və ətra-

fını təmiz saxlasın. Artıq turizm mövsümü başlayır. Ölkəyə müxtəlif ölkələrdən turistlər gələcək. Nə üçün ölkəmizi çirkləndirib laqeyd yanaşırlar? Bütün bunlara nəzarət etmək lazımdır".

Qeyd edib ki, "Azərbaycan Respublikasında ekoloji vəziyyətin yaxşılaşdırılmasına dair 2006-2010-cu illər üçün Kompleks Tədbirlər Planı", "2011-2013-cü illərdə Ba-

ki şəhərinin və onun qəsəbələrinin sosial-iqtisadi inkişafına dair Dövlət Proqramı", habelə milli iqtisadiyyat və iqtisadiyyatın əsas sektorları üzrə strateji yol xəritələri çərçivəsində beynəlxalq investisiyalar cəlb etməklə təhlükəli (o cümlədən radioaktiv) tullantıların yığılması, yerləşdirilməsi və zərərsizləşdirilməsi üçün poliqlonlar yaradılıb. Bakı şəhərində yığılan tullantıların zərərsizləşdirilməsi məqsədilə Balaxanı qəsəbəsində istehsalat gücü 500 min ton olan Bərk Məişət Tullantılarının Yandırılması Zavodu tikilib. Həmin zavod istehsalat gücünə görə Şərqi Avropa və MDB məkanında bu tipli ən iri zavodlardan biri hesab edilir və dördüncü nəsillə texnologiyaların (4G) tətbiqi ilə ətraf mühitin mühafizəsi sahəsində Avropa İttifaqının ən sət normalativlərinə uyğun qurulub. Məlumatlara görə, Bakı Bərk Məişət Tullantılarının Yandırılması Zavodunda tullantıların yandırılması nəticəsində ildə 231,5 milyon

kVt/saat elektrik enerjisi hasil edilir ki, onun da bir qismi daxili tələbatı ödəmək üçün dövlət enerji şəbəkəsinə ötürülür.

Ölkədə bərk məişət tullantılarının idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsinə dair 2018-2022-ci illər üçün milli strategiya hazırlanıb.

Milli Strategiyanın yerinə yetirilməsi bərk məişət tullantılarının əmələ gəldiyi yerlərdə tullantıların kənarlaşdırılması və utilizasiyası, mövcud problemlərin aradan qaldırılması, ölkə ərazisində bərk məişət tullantılarının idarə edilməsi kimi məsələlər nəzərdə tutulub.

Bütün bu prosesin necə idarə olunacağını, ölkənin və xüsusilə də bölgələrin məişət tullantılarından hansı səviyyədə təmizlənməyini isə zaman göstərəcək. Ekspertlər bildirirlər ki, məişət tullantılarından inkişaf etmiş ölkələr enerji almaq üçün səmərəli qaydada istifadə edirlər ki, Azərbaycanda da bu cür addımların atılması mümkündür.

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

Dünya ölkələri quduz itləri necə zərərsizləşdirir?

"Küçə itlərinin öldürülməsi problemin həllinə minimal təsiri olan yoldur"

Son günlər sahibsiz küçə itləri ilə bağlı ölkə ictimaiyyətində geniş müzakirələr gedir. Küçə itlərinin sayının durmadan artması və onların insanlara, uşaqlara hücum etməsi vəziyyəti bir qədər də dramatikləşdirib. Rəsmi məlumatlara görə, bu ilin ilk 3 ayı ərzində Azərbaycanda 4909 nəfər heyvan zədəsi (cırmaqlama, dişləmə) ilə əlaqəli müvafiq tibb müəssisələrinə müraciət edib. Builki statistikaya görə, ölkədə hər gün orta hesabla 54 nəfəri it dişləyib.

Ötən ilin oktyabr ayına qədər paytaxtdakı sahibsiz küçə itləri ilə bağlı Bakı şəhər Mənzil-Kommunal Təsərrüfatı Departamentinin balansındaki, sahibsiz heyvanlarla mübarizəyə cavabdeh olan Sanitariya və Texniki Təmizlik İdarəsi məşğul olurdu. Lakin sonradan qurumun fəaliyyəti dayandırıldı. Bu ilin mart ayından isə Heydər Əliyev Fondu və Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin birgə layihəsi ilə Sabunçu rayonunun Balaxanı qəsəbəsində sahibsiz itlərə sahib çıxan "Toplan" Sahibsiz İtlərə Qayğı Mərkəzi açılıb. Quruma gətirilən itlər tibbi müayinədən keçirilir, peyvəndlər vurulur, qısırlaşdırma və digər prosedurlar aparılır. Lakin küçələrdə itlərin sayı çox olduğu üçün qurum təkbaşına böyük nəticələr əldə edə bilmir.

Bəs dünya təcrübəsi necədir? Dünyanın inkişaf et-

miş ölkələrində küçə itləri ilə bu kimi məsələlər necə tənzimlənir?

Bu barədə "Yeni Müsavat"a danışan, tez-tez müxtəlif ölkələrdə səfərlərdə olan Bəxtiyar Hacıyev aşağıdakıları söylədi:

"Sahibsiz küçə itləri dünyanın bir çox ölkələrində, əhalinin sıx yaşadığı yerlərdə ciddi problemə çevrilmiş, zaman-zaman müxtəlif dövlət qurumlarının bu problemin həlli üzərində müxtəlif həll yolları axtardığı problemdir. Azərbaycan da daxil olmaqla, bir sıra ölkələrdə ən qısa və asan yol kimi görünən, ancaq realıqda problemin həlli olmayan yol seçildir, küçə itlərinin öldürülməsi yolu seçilib. Dünya praktikası, əvvəllər bu problemlərlə üzləşən böyük şəhərlərin təcrübəsi isə göstərir ki, küçə itlərinin öldürülməsi yalnızca qeyri-insani rəftar deyil, eyni

zamanda problemin həllinə minimal təsiri olan həll yolu. Çünki sahibsiz itlərin tapılması, insanların gözü qarşısında güllələnməsi, toplanması həm kifayət qədər vəsait, həm kifayət qədər insan resursu tələb edir, həm də itlər qida, su, yaşamaq üçün minimal şərtlərin olduğu yerlərdə sürətlə balalayır və artırırlar, yenidən əvvəlki say çatırlar. Digər inkişaf etmiş ölkələrdə itlərin öldürülməsi,

yeni evtanaziyası çox nadir hallarda, ən son çarə kimi atılan addımdır və bu zaman itlərin insanların gözü qarşısında güllələnməsi yox, daha insani yollar seçilir. Sahibsiz küçə itlərinin bir sığınacağa toplanması və orada həm tibbi, həm də fiziki nəzarətdə saxlanması praktikası da mövcuddur, lakin bu da kifayət qədər böyük insan və maliyyə resursu tələb edən, eyni zamanda heç vaxt bütün itləri

əhatə edə bilməyəcək yoldur. Azərbaycanda da belə sığınacaqlar mövcuddur, lakin küçə itlərinin sayı ilə nisbətə çox az it bu sığınacaqlarda saxlana bilər".

B. Hacıyev bildirib ki, daha çox müraciət olunan yol küçə itlərinin sayını və sağlamlığını nəzarətdə saxlamaq üçün onların toplanması, qısırlaşdırılması və yenedən küçələrə buraxılması

praktikasidir:

"Bu zaman onların sayının sürətlə artmasının qarşısı alınır, küçə itlərinin özlərinin sağlamlığı qorunur və onlarla təmasda olan insanların sağlamlığına vurula biləcək zərər önəlməmiş olur. Küçə itlərinin dünyanın digər ölkələrində olduğu kimi, Azərbaycanda da sayının əhəmiyyətli olmasını, eyni zamanda onların arasında xəstəliklərin sürətlə yayılmasının qarşısının alınması, insanlara xəstəliklərin keçməsinə önəlməyin vacib olmasını və bu işlərin bir çox insan və maliyyə resursu tələb etməsini nəzərə alaraq, dövlət bu sahədə çalışan QHT-lərlə sıx əməkdaşlıq etməli, heyvan hüquqlarına həssas təşkilatlara maliyyə yardımı ayırması və insan resurslarının böyük bir hissəsi könüllülərdən ibarət olmalıdır. Bu QHT-lər və onların könüllü heyvansevər üzvləri küçə itlərinin qısırlaşdırılması və peyvəndlənməsi, işarələnilib, müvafiq yerlərə qaytarılması işlərini dövlətdən daha effektiv həyata keçirməklə yanaşı, əhalidən küçə itləri haqqında məlumatları da daha operativ toplaya və insanlar arasında da küçə itləri ilə rəftar qaydaları barədə daha effektiv maarifləndirmə işləri apara bilərlər".

□ Əli RAİS,
"Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 88 (7258) 25 aprel 2019

Poçtalyon bağlamani çatdırmaq üçün poçt qutusunu sındırır

Böyük Britaniyanın London şəhərində Amazon kompaniyasının kuryeri domofonla müştərinin evinə zəng etmək və ona bağlamani şəxsən çatdırmaq əvəzinə poçt qutusunu sındırır. Müşahidə kamerasının videogörüntüləri nəticəsində ortaya çıxıb ki, Amazon Prime poçt xidmətinin əməkdaşı bağlamani poçt qutusuna yerləşdirməyə çalışır. Bir neçə uğursuz cəhdədən sonra o, qutunu sındırır və daha sonra maşınına minir. Bu vaxt evdən sifarişçi, evin sahibi Şərif Rəhim-Baks çıxır. O, sındırılmış poçt qutusunu görüb, kuryeri çağırsa da, sonuncu oradan uzaqlaşmışdı. Rəhim-Baks 18 funt dəyərinə olan qulaqcıq sifariş etmişdi. İndi o, poçt qutusunun yenidən bərpası üçün iki dəfə artıq vəsait sərf etməlidir.

Britaniyalı qeyd edib ki, çoxdandır bu kompaniyanın xidmətlərindən istifadə edir və firma əməkdaş seçimində maksimum ehtiyatlı olmalıdır. O, eyni zamanda bu əməli törədən kuryerin də işdən çıxarılmasını tələb edib. Şirkətin rəsmi təmsilçiləri Rəhim-Baksın müraciətinə cavab verərək baş vermiş situasiyanı aydınlaşdıracaqlarını bildiriblər.

Bu adamın yeganə yeməyi yarpaqdır

Pakistanın Guçranvala şəhərində yaşayan 50 yaşındakı Mehmood Butt 25 ildir yarpaq yeyir. "New York Post"un xəbərinə görə, yemək almağa pulu olmadığı üçün yarpaq yeməyə başlayan pakistanlı adam tapdığı iş sayəsində pul qazanmağa başlamasına baxmayaraq, yemək vərdişindən əl çəkə bilmir. Eşşək arabası ilə daşımaçılıq edərək gündə 661 Pakistan rupisi (12 manat) qazanan Butt özünü daim yarpaq yeyəndə "yaxalayır". Onun qonşusu Gulam Mohammad isə deyib ki, heç vaxt

onun xəstələndiyini və ya həkimə getdiyini görməyiblər: "Bir insan illərdi yarpaqlarla bəslənib, necə xəstələnməz, anlamırıq".

Diqqətsizliyi avstraliyalını milyonlar edib

Avstraliyanın Sidney şəhərində bir qadın təsadüfən iki lotereya bileti alıb və 6.5 milyon dollar məbləğində uduş əldə edib. Bu barədə Britaniyanın "Daily Mail" nəşri xəbər verib. 21 aprelə avstraliyalı iki lotereya bileti alıb. O bildirib ki, əslində cəmi bir biletdən istifadə edib. Çünki hər zaman belə edirmiş. Amma səhvən iki biletdən istifadə edib. Dəlqinliq və çaşqınlıq qadına əsas mükafatı udmağa kömək edib.

Qalibiyyətə baxmayaraq, avstraliyalı bildirib ki, bu mükafata görə öz işini atmağı planlaşdırmır və əvvəlki kimi yaşamağa davam edəcək. O, əlavə edib ki, öz yaxınlarına kömək edəcək. Eyni zamanda vəsaiti ailəvi istirahət üçün sərf edəcək.

Randwick's club-un prezidenti Vik Smit bildirib ki, yaxınlıqda olan insanlar, eləcə də bütün müəssisənin heyəti iş yoldaşları, klub üzvü bu mükafatı qazandıqı üçün xoşbəxtlikdən göyün yedinci qatındadılar. Uduş məbləğinin o qədər də böyük olmayan hissəsi ənənəyə uyğun olaraq lotereya biletini satan şəxsə çatdırılacaq. Yox, əgər biletdən konkret satıcıdan yox, biletdən üzrə avtomat aparatdan alınmışsa, o zaman müəyyən məbləğ o aparatın aid olduğu lotereya şöbəsinə çatdırılacaq.

Aprəl ayının sonunda xəbər verilmişdi ki, Amerikadan olan ailəvi cütlük səhvən 2-3 dollara lotereya bileti alıb. Və bu yanlışlıq onlara 150 min dollar mükafat olaraq geri qayıdıb.

Pişiyn varsa, vərəm xəstəsi ola bilərsiniz

Pişiklərdən insanlara xəstəlik yoluxub. Uzun müddət davam edən araşdırmalardan sonra İngiltərədə yaşayan iki nəfərdə vərəm xəstəliyi müşahidə edilib. İngiltərədə evlərdə saxlanılan pişiklərdən insanlara yoluxan xəstəlik dünyada mediasının gündəmindən düşmür. "Daily Mail" qəzetində yayımlanan araşdırmanın nəticələrinə görə, sözügedən xəstəlik böyük baş heyvanlardan porsuqlara, porsuqlardan siçanlara, onlardan pişiklərə, pişiklərdən də insanlara yoluxub. Xəstəliyə tutulan adamlardan ikisi aktiv, ikisi isə passiv xəstəlik daşıyıcısıdır. Xəstəliyə tutulan heyvanlardan altısı ölüb, ikisi yaşayır, biri isə qaçıb. Virus tənəffüs yolu ilə və ya yaraya toxunduqdan sonra yayılır. İngiltərədəki pişik sahibləri xəstəlik yaymaqda təqsirli bilinirlər. Bu xəstəlik ağciyərlərlə yanaşı, sümüklərə və böyrəklərə də zərər verir.

QOÇ - Məqsədlərinizi həyata keçirməkdə bəzi maneələrlə üzləşsəniz də, günün ümumi mənzərəsi istəyinizə uyğun tərzdə canlanacaq. Bütəcəndə artım da mümkündür, amma səhhətinizi qorunmalısınız.

BUĞA - Perspektivlərinizi reallaşdırmaq istiqamətində tənbellik edirsiniz. Belə ki, sizə lazım olan bütün gedişləri bildiyiniz halda fəaliyyət göstərmirsiniz. Əzmkarlığınızı artırın. Axı indi öz bürcünüz hakimdür.

ƏKİZLƏR - Müntəzəm surətdə təmasda olduğunuz adamların obyektiv rəyləri ilə he-sablaşmağa çalışın. Məsləhət almaq ayıb iş deyil. Qazanmaq üçün çoxsaylı şanslarınız da mümkündür.

XƏRÇƏNG - Səhər saatlarında qeyri-ciddi adamların xoşagəlməz rəftarı ilə üzləşə bilərsiniz. Çalışın ki, belə amillər ovqatınızı korlamasın. Nahardan sonra qonaq getməyə dəyər.

ŞİR - Bu təqvimdə bəxtinizə fəaliyyət və yeni əlaqələr üçün ən uğurlu məqamlar düşəcək. Odur ki, mövcud potensialınızdan maksimum bəhrələnin. Müqəddəs yerləri ziyarət etmək yaxşı olardı.

QIZ - Günün ümumi mənzərəsi gərgin olsa da, bunun qarşısını ala bilərsiniz. İlk növbədə səbr nümayiş etdirin. Günün ikinci yarısında isə yalnız istirahət və gəzintilərə meyl edin.

TƏRƏZİ - İxtiyarınıza ələ bir gün verilib ki, yalnız öz gücünüze güvənməlisiniz. Kənar müdaxilə və məsləhətlər o qədər də önəmli deyil. Günün ikinci yarısını bütünlüklə sevgiyə həsr edin.

ƏQRƏB - Başınızdakı yeni ideyaları reallaşdırmağı bacarsanız, uğurlarınız daha da yaxınlaşacaq. Yeganə narahatçılığınız səhhətlə bağlı ola bilər. Bütəcəndə boş məsrəflərə xərcləməyin.

OXATAN - Çoxdan bəri donub qalmış planlarınızı dirçəltmək üçün bəzi şəxslərə müraciət etməyiniz böyük səmərə verə bilər. Saat 15-dən sonra iştirak etdiyiniz bütün görüşlər xeyrinizdir.

OĞLAQ - Maraqlı görüşlər yolunuzu gözləyir. Güman ki, sizi böhranlı vəziyyətdən çıxara bilən insanlarla qarşılaşacaqsınız. Amma belə məqamlarda təmkinli olun ki, sonda gülə biləsiniz.

SUTÖKƏN - İşgüzar və riskli sövdələşmələrdə iştirakınızı təxirə salmağa çalışın. Çünki ixtiyarınızda olan bu təqvim deyilən məsələlər üçün önəmli deyil. Gün ərzində dostlarınızla bir yerdə olun.

BALIQLAR - Şəxsi işlərinizdə böyük dönüş gözlənilir. Bu dəyişkən ərəfədə görəcəyiniz işləri reallığa yaxınlaşdırmaq üçün müttəfiqlərinizlə əlaqələri dərinləşdirməlisiniz.

Qoroskop

(25 aprel)

Səbuli Rəhimli

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Qaz qadını elə yaraladı ki...

Çində bir qadın skuter sürərək qarşısına çıxan qaz onun yaralanmasına səbəb olub. Bu barədə video "Daily Mail" saytında yer alıb. Qadın öz skuteri ilə Çyanan-Bui-Myask yolu ilə gedəndə ona qaz hücum edib. Qadın müvazinətini saxlaya bilmədiyi üçün yıxılıb və başı park edilmiş maşına dəyib. Onu təcili olaraq xəstəxanaya aparıblar. Həkimlərin sözlərinə görə, xəstənin həyatına hər hansı təhlükə yoxdur. Bununla belə, qaza hər hansı zədə dəyməyib, sahibi onu yaxalayıb. Polis aydınlaşdırma bilib ki, heyvan binanın damında yerləşən yuvasından qaçıb. Qazın sahibi zərərçəkmiş şəxsə kompensasiya ödəməyə söz verib.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

Lisensiya N: B 114
SAYI: 3.060

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnilib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.